Ազգ

Azg
armenian daily

25 ՄԱՅԻՍ 1996, ՇԱԲԱԹ # 96 (1102)

«Չի կարելի հանուն խլամի սպանել»

Ֆրանսիացի 7 կրոնավորներ մորթվեցին Ալժիրում

ՓԱՐԻԶ, 24 ՄԱՅԻՍ, RFI: Ֆրանսիական կառավարությունը պաշտոնապես հաստատեց, թե Ալժիրի Թիբհիրինի վանքից մարտի 27-ին առեւանգված ֆրանսիացի 7 կրոնավորները մորթվել են առեւանգիչների ծայրահեղ իսլամական մի խմբավորման GIA-ի կողմից: Լուրը մեծ հուզմունք պատճառեց ոչ միայն ֆրանսիացիներին, այլեւ Ֆրանսիայում բնակվող իսլամ հավատացյալներին եւ հատկապես ալժիրցիներին: Փարիզի Մեծ մզկիթում ուրբաթօրյա աղոթքի պահին գլխավոր շեյխը դատապարտեց կատարված ոճրագործությունը եւ հայտարարեց. «Չի կարելի հանուն իսլամի մարդ սպանել»:

Ֆրանսիական իշխանությունները Ալժիրում ապրող բոլոր ֆրանսահպատակներին հրահանգեցին դուրս գալ երկրից: Բոլոր կուսակցությունները դատապարտեցին սպանությունը: Արդեն 4-րդ տարին է, որ Ալժիրում ծայրահեղ իսլամական կազմակերպությունները արյունալի պայքար են մղում տեղի իշխանությունների դեմ, այդ ընթացքում սպանելով նաեւ երկրում բնակվող օտարահպատակներին:

ՍՓՅՈՒՌՔ

«ԼՂՀ նախագահի ընտրությունների մասին» օրենքը դեսականության ամրապնդման հերթական քայլ

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Նոր օրենքը լիովին համապատասխանում է միջազգային ընդունված չափանիշներին եւ հերթական քայլը դարձավ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պետականության ամրապնդման ճանապարհին», «ԼՂՀ նախագահի ընտրությունների մասին» նախորդ օրը ԼՂՀ Ազգային ժողովի ընդունած օրենքն այսպես մեկնաբանեց խորհրդարանի Մարդու իրավունքների եւ ազգային փոքրամասնությունների հանձնաժողովի նախագահ Աշոտ Սարգսյանը:

Նրա խոսքերով, այդ օրենսդրական ակտը նախագահի համաժողովրդական ընտրության հնարավորություն է ընձեռում, ինչը, նրա կարծիքով, մեծացնում է ինչպես պետության ղեկավարի պատասխանատվությունը ընդունվող որոշումների համար, այնպես էլ հեղինակությունը: Նախագահն ընտրվում է հինգ տարի ժամկետով: Ինչպես ասաց Սարգսյանը, օրենքի համաձայն, ԼՂՀ նոր նախագահի ընտրությունները պետք է կայանան գործող նախագահի լիազորությունների ավարտից 28 օր առաջ: Իսկ թեկնածուների առաջադրումը սկսվում է քվեարկությունից 45 օր առաջ: Խորհրդարանական հանձնաժողովի նախագահը հաղորդեց նաեւ, որ պետության ղեկավարի ընտրություններում իր թեկնածության գրանցման համար հավակնորդին անհրաժեշտ է հավաքել ընդհանուր առմամբ 1500 ստորագրություններ առնվազն ԼՂՀ 6 շրջաններից 4-ում: Ա. Սարգսյանը հիշեցրեց, որ հանրապետության Գերագույն խորհրդի կողմից երկամյա ժամկետով ընտրված ԼՂՀ ներկայիս նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի լիազորությունների ժամկետը լրանում է սույն տարվա դեկտեմբերի 21-ին:

Լեռնային Ղարաբաղն առաջին անգամ ԱՄՆ-ից ուղղակի օժանդակություն կստանա

«Ազատություն» ռադիոկայանը հայտնել է, որ ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի արտասահմանյան գործառնությունների ենթահանձնախումբն առաջին անգամ մի օրինագիծ է հաստատել, ըստ որում միաձայն, որով Լեռնային Ղարաբաղն ուղղակի օժանդակություն կստանա Միացյալ Նահանգներից: Հանրապետական Ջոն Փորթերի օրենսդրական նախաձեռնությունն ընդգրկվել է 1997 թ. արտաքին օժանդակության օրինագծում իբրեւ լրամշակում: Երբ օրինագիծը հաստատվի Կոնգրեսում, իսկ դրա հավանականությունը շատ մեծ է, ապա 1997 թ. Լեռնային Ղարաբաղը օժանդակություն կստանա Միացյալ Նահանգներից: Ենթադրվում է, որ այս միջոցառման բյուջեից առնվազն մեկը կհատկացվի Լեռնային Ղարաբաղին, ըստ որում այդ միջոցները Ստեփանակերտն անմիջականորեն ամերիկյան կառավարությունից կստանա:

Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ Բոլշակովը կայցելի Հայաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վաղը Երեւան կժամանի Ռուսաստանի Դաշնության կառավարական պատվիրակությունը ՌԴ փոխվարչապետ Ալեքսեյ Բոլշակովի գլխավորությամբ: Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության փոխվարչապետը համակարգում է ԱՊՀ անդամ երկրների հետ տնտեսական համագործակցության հարցերը: Ա. Բոլշակովը Երեւանում հանդիպումներ կունենա Հայաստանի իշխանությունների հետ: Բոլշակովը Երեւան կժամանի Թբիլիսիից, որտեղ, մեկօրյա աշխատանքային այցի ընթացքում բանակցություններ է վարել Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ:

ՇՐՋԱՆ

Չեչնիայի պատերազմը շուտով կավարտվի՞

Երկուշաբթի Մոսկվայում կհանդիպեն Ելցինն ու Յանդարբիեւը

Մոսկվայից եւ Գրոզնիից ուրբաթ օրը սենսացիոն հաղորդագրություններ են ստացվել, որ վերաբերվում են չեչենական հակամարտության կարգավորման բանակցություններին: Ըստ որում դրանք տարվելու են հնարավոր ամենաբարձր մակարդակով: Ռուսաստանի եւ Չեչնիայի նախագահներ Բորիս Ելցինն ու Զելիմխան Յանդարբիեւը առաջիկա երկուշաբթի օրը հանդիպելու են Մոսկվայում: Իսկ հետո Բորիս Ելցինը, մինչեւ Ռուսաստանի նախագահի ընտրությունները, ժամանելու է Գրոզնի: Ռուսաստանի նախագահին այդ կազմակերպությամբ բացականչել է. «Սամոլյոտը կտրվեց», եւ Արխանգելսկում ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել, որ ինքը Գրոզնի մեկնելու վերջնական որոշում է կայացրել: Հինգշաբթի օրը Բորիս Ելցինի մամուլի քարտուղար Մեդվեդեւը

հայտարարել էր, թե Ռուսաստանի նախագահը նախապատրաստում է չեչենական առաջնորդի եւ նրան ուղեկցող պատվիրակության անվտանգությունը Մոսկվայում: Յանդարբիեւը հայտնել է սակայն, որ ինքը չի կարող 100 տոկոսով երաշխավորել նախագահ Ելցինի անվտանգությունը: Ռուսաստանի նախագահի կողմնակիցներն էլ, ներառյալ Պավել Գրաչովը, խորհուրդ չեն տալիս, որ նա Չեչնիա գնա, քանի որ չեչեն զինյալների ձեռքում գտնվող «Գրադ» կայանքների առկայությունը, օրինակ, անհնարին է դարձնում Ելցինի անվտանգության լիակատար ապահովումը: Ռուսաստանի նախագահը, սակայն, Յանդարբիեւի հետ Մոսկվայում հանդիպելը բավարար չի համարում եւ անպայման ուզում է գնալ Գրոզնի եւ արդարացնել, որ ինքը ինչ այն առաջնորդն է, որն ամեն ինչ անում է չեչենական պատերազմն ավարտելու համար:

Տես # էջ 8

Ղեկավարների հավա՞ք Կիսլովոդսկում

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ-RL: ՌԴ նախագահի մամուլի ծառայության հաղորդման համաձայն, հունիսի 3-ին կամ 4-ին Հյուսիսային Կովկասում հանդիպում կունենան Անդրկովկասի ղեկավարները, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի, Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահները: Հանդիպման ընթացքում նախատեսված է քննել Կովկասում առկա հակամարտությունների կարգավորման ընթացքը: Ամենայն հավանականությամբ, այս հանդիպումը կկայանա Կիսլովոդսկ քաղաքում:

ՇՐՋԱՆ

Թանսու Չիլլեր. «Թուրքիայում այլեւս կոալիցիոն կառավարություն չկա

ԱՆԿԱՐԱ, 24 ՄԱՅԻՍ, Ն.Տ.-AFP: Ուրբաթ օրը Թուրքիայի նախկին վարչապետ Թանսու Չիլլերը ասել է, որ վարչապետ Մեսութ Յըլմազի կառավարությունը, որի գործընկերն է ինքը, այլեւս չկա: Ըստ Անատոլիա գործակալության, Մադրիդում, որտեղ նա մասնակցում էր մի միջազգային գիտաժողովի, Չիլլերն ասել է, որ 11 շաբաթ առաջ կազմված պահպանողական կառավարությունը «ըստ ձեւի եւ իրավական վախճանի» է հասել:

Ճշմարիտ ուղի կուսակցության առաջնորդ Չիլլերն ասել է. «Մեր կուսակցության առաջնորդները կանեն այն, ինչ անհրաժեշտ է»:

«Հայերին ու հրեաներին է ծառայում այն քվեն, որը չի տրվում Ռեֆահին»

Թուրքիայի իսլամական Ռեֆահ (Բարօրություն) կուսակցության վերը Նեջմեթթին Էրբաքանը մայիսի 23-ին երկու ունկնդրել Կահրամանմարաշի շրջաններից մեկում, ինչպես հաղորդում է «Ժամանակ» օրաթերթը Պոլսից, խստիվ քննադատել է վարչապետ Մեսութ Յըլմազին եւ Ուղղության (Ճշմարիտ ուղի) կուսակցության Թանսու Չիլլերին, ինչպես նաեւ նրանց կոալիցիոն կառավարությունը: Հունիսի 2-ին Թուրքիայում կայանալիք խորհրդարանական մասնակի ընտրությունների առթիվ արտասանած ճառում Էրբաքանը չնաշխարհիկ մի բան է արտահայտել: «Նա, ով կքվեարկի ի նպաստ Ռեֆահի, ասել է նա, երջանկանալու է այս աշխարհում եւ հանդերձյալ կյանքի մեջ, իսկ նա ով չի քվեարկի հօգուտ Ռեֆահի, փաստորեն իր ձայնը տված կլինի ի նպաստ հայերի եւ հրեաների»:

Հեյդար Ալիեւը թեթեւացնում է բանտերը

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՄԱՅԻՍ, ՆՏ-RL: Ադրբեջանը մայիսի 21-ին ներում է շնորհել երկրի գերծանրաբեռնված բանտերի հազարավոր մանր հանցագործությունների համար դատապարտվածներին: Խորհրդարանը հաստատեց 60 տարեկանից բարձր տարիք ունեցողներին, պատերազմի վետերաններին, թեթեւ հանցագործություններ կատարած կանանց ու երեխաներին ազատ արձակելու նախագահ Հեյդար Ալիեւի հրամանագիրը: Որոշումը հաջորդեց Բաքվի մերձակա բանտում շաբաթվա վերջին ծագած խռովությանը: Միջադեպին միջամտեցին ներքին գործերի նախարարության զորամասեր, որի հետեւանքով մի քանի մարդ վիրավորվեց: Ըստ Ալիեւի մամուլի ծառայության, 7-8 հազար մարդ ազատ կարձակվի:

Մոսկվա. Զոհված մանուկներ «անտեր» նռնակից

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՄԱՅԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Մոսկվայի մանկական հիվանդանոցներից մեկի մոտ խաղացող մանկական մի խումբ երեխաներ ուրբաթ օրը գտել են մի նռնակ, որը պայթել է հենց նրանց ձեռքերում, սպանելով երկու երեխայի ու լրջորեն վիրավորելով 3 այլ երեխայի եւ 1 կնոջ: Ոստիկանության հաղորդման համաձայն, նռնակը մեկն էր Մոսկվայում ոստիկանության խոսքերով ասած «անտեր» նռնակներից: Ոստիկանությունը հերքել է նաեւ ահաբեկչության հնարավորությունը: Վիրավորվածները ներկայումս լավացման ծանր վիճակում են:

ԵՐԵՎԱՆ

Ակադեմիայի անդամները բողոքում են

Հանրահավաք ՀՀ ԳԱԱ-ում

Ուրբաթ առավոտյան շուրջ 500 գիտական աշխատողներ, այդ թվում մի շարք ակադեմիկոսներ, հավաքվել էին հանրահավաքի Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահության շենքի առջեւ: Նրանք իրենց ցասումն ու բողոքն արտահայտեցին գիտական թեմաների ու գիտական հետազոտությունների ֆինանսավորումը կրճատելու վերաբերյալ հանրապետության կառավարության ձեռնարկությունների կապակցությամբ: Նման քայլի դեպքում առաջանում աշխատանքի կմնան նախնական տվյալներով ԳԱ համակարգի շուրջ 750 գիտաշխատողներ, իր նպատակին հասնել ակադեմիայի արհմիութենական միացյալ կոմիտեի նախագահ, կենսաբանական գիտությունների թեկնածու Կիմա Միքայելյանը: Նման որոշում կարող է կործանարար հետեւանքներ ունենալ Հայաստանի գիտության գիտական ներուժի համար, կոչնչացնի հանրապետությանն գոյություն ունեցող գիտական կենտրոններն ու դպրոցները: Տիկին Կ. Միքայելյանը նախազգուշացրեց, որ հանրահավաքն ու ակադեմիայի աշխատակիցների բողոքը քաղաքական բնույթ չեն կրում:

Հանրահավաքում ելույթ ունեցողները անբարոյական տակտիկա այն ծրագիրը, երբ մտադիր են գիտաշխատողների մի մասի աշխատավարձը բարձրացնել մյուս գիտնականների աշխատանքից զանգվածային ազատման հաշվին: Ուշ հետոները քննադատեցին ԳԱ ղեկավարներին ու արհմիութենական կազմակերպությունը, որ նրանք անտարբեր մնացին, երբ գիտահետազոտական հաստատությունները երկար ժամանակ զրկված էին լույսից, ջրի մատակարարումից, ֆինանսական նյութերով ապահովումից: Դա առանձնակի բացասական անդրադարձ ունեցավ հատկապես փորձարարական աշխատանքների վրա: Ելույթ ունեցողների պնդմամբ ԳԱԱ-ն չի կատարում ՀՀ նախագահի ու կառավարության գիտական փորձագետի իր դերը, իսկ ակադեմիայի ղեկավարությունը չի հոգում աշխատակիցների սոցիալական հիմնահարցերը: Արդյունքում փաստն, որ կարող են ցանկացած պետության հպարտությունը լինել (թեկ Հայաստանը միշտ այդպիսին է ընկել գիտաշխատողների բարձր տեսակարար կշռով), հնարավոր է հայտնվեն մոռացկանի դերում: Կոչեր հնչեցին վերականգնել խնայողական ավանդները, «դատը բերելով եւ ոչ թե զորությամբ կամ խաբեությամբ վաստակած» միջոցները:

Տես # էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Մամուլի մասին օրենքի 27-րդ հոդվածում ամրագրված է լրագրողի հիմնական իրավունքներից մեկը՝ տեղեկատվություն ստանալու իրավունքը։ Ցավոք, այդ իրավունքը նույնքան «հռչակագրային» է, որքան ՀՀ քաղաքացու՝ բուժվելու կամ, ասենք, երեխայի՝ կրթություն ստանալու իրավունքը. իրավունքը կա, բայց դրանից օգտվել կա-

վունք կվերապահի ամենակոպիտ արտահայտություններով սպառնալ, թե առհասարակ լրագրողների «ոտքը կկտրի» օդանավակայանից (հասկանալի է, խոսքը պալատական լրագրողների մասին չէ)։ Այդ տեսակետից հետաքրքրություն է ներկայացնում լրագրողի իրավունքների սահմանափակման ամենաթարմ օրինակը. մաքսային վարչության լրատվական

ցողին։ Ի վերջո, երբ լրագրողը իրականության անհամապատասխան տեղեկություն է հրապարակել, ապա «տուժած» կողմը միշտ էլ կարող է հերքում տպել ճշմարտության դեմ մեղանչած թերթում, եւ նման գերզգուշավորությունն առնվազն անտեղի է։

Մամուլի մասին օրենքի 29-րդ հոդվածում սահմանված է, որ զանգվածային լրատվության միջոցները, նախ-

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Մամուլի մասին նոր օրենքը կսատարի՞ լրագրողին

ռող են ամենեւին ոչ բոլորը։ Այնտեղ նշվում են լրագրողի իրավունքներն ընդհանրապես, եւ որեւէ արտոնություն չի սահմանվում, ասենք, պետական լրատվության միջոցների համար։ Մինչդեռ արտոնություններն առկա են, եւ հատկապես՝ պաշտոնական կոչվող լրատվության տարածքում։ Այս մասին խոսվեց նաեւ հեռուստատեսության մայիսի 8-ին հեռարձակված լրատվական միջոցների «մարաթոնում», չնայած անմիջապես էլ մերժվեց Արմենպրեսի տնօրենի կողմից։ Այնուամենայնիվ, չնայած պետական լրատվական միջոցների ղեկավարների, թե իրենք եւս զերծ չեն տեղեկություններ հայթայթելու դժվարություններից, կասկածելի է, որ Արմենպրեսի եւ «Լրաբերի» թղթակիցները ստիպված լինեն «գրոհով» նվաճել որեւէ գործարանի տնօրենի կամ նախարարության այս կամ այն պատասխանատու պաշտոնյայի սիրտը՝ տեղեկություններ «կորզելու» համար հենց նոր ավարտված, գալիք կամ որ ավելի կարեւոր է, ընթացիկ իրադարձությունների, ծեծկռտուքների կամ թերացումների մասին։ Ըստ էության, տեղեկություններ հայթայթելու խոչընդոտները հաճախ պայմանավորված են ոչ այնքան լրագրողի հմտությամբ, որքան ոչ կառավարական թերթին կամ գործակալությանը պատկանելությամբ։ Հայտնի է, օրինակ, որ գործարանի տնօրենը, երբ ՀՀՇ վարչության անդամ է (հիշենք ՀՀՇ վարչության այժմ արդեն նախկին անդամ, ԱԺ պատգամավոր, ոսկերչական գործարանի տնօրեն Վաչագան Յարությունյանին), ոչ մի գնով հարցազրույց չի «շնորհի» ընդդիմադիր կամ ընդդիմության սատար կրող որեւէ թերթի՝ վերջինիս՝ թողնելով չիրականացած «երազանքի» դառնությունը։ Կամ, որ նույն վարչության նախագահը չի պատասխանի անհամբեր թերթի թղթակցին, քանի դեռ այն չի փակվել։ Թղթակցի «ոչ կոռեկտ» ձեւակերպված միտքը կարող է առիթ դառնալ օդանավակայանի պատասխանատու պաշտոնյայի կողմից սպառնալիքների հասնող վիրավորական կշտամբանքների (նույնիսկ դիմացինին մինչեւ վերջ լսելու դեպքում), իսկ կառավարական շենքերն սպասարկող անձնակազմի օդային իրեն իրա-

ծառայության մայիսի 15-ի հայտարարությունն այն մասին, որ «վարչության անունից բոլոր նյութերը պետք է հրապարակվեն վարչության պետի կամ լրատվական ծառայության անունից, այլապես դրանք կդիտվեն որպես ապատեղեկատվություն»։ Արդյոք դա նշանակո՞ւմ է, որ ցանկացած տեղեկություն, անկախ վերջինիս հավաստիության աստիճանից, եթե չի բխում վարչության պետից կամ մամլո քարտուղարից, ապատեղեկատվություն է, եւ ուրեմն, լրագրողն անելիք չունի այդ կարեւոր ոլորտում։ Հազվագյուտ չեն այն դեպքերը, երբ ոչ պալատական լրագրողները դժվարությունների են հանդիպում նաեւ որոշ նախարարություններում եւ դրանց ենթակա վարչություններում։ Սովորաբար այդ վարչություններում լրագրողին ցույց են տալիս նախարարության ճանապարհը, իսկ նախարարության պաշտոնյաները մատնացույց են անում կարծես հատուկ գերատեսչության թիվ մեկ դեմքի շուրջը հուսալի «վահան» ստեղծելու նպատակով կամ տեղեկատվության «արտահոսք» թույլ չտալու համար ձեւավորված լրատվական ծառայություններին։ Վերջիններս, որ բնականաբար կենդանի համակարգիչներ չեն եւ պատրաստ չեն ցանկացած պահի պատասխանել ցանկացած հարցի, միջնորդի կարգավիճակով լրագրողին հետաքրքրող հարցի պատասխանը տալիս են այնպիսի ուշացումով, որ անհեթեթ է դառնում դրանց հրապարակումը կամ լավագույն դեպքում տրամադրում են մի շարք «ուղղիչ-ստուգիչ» հանգրվաններով անցած «պաշտոնական տեղեկություններ», որ ոչ մի կերպ չեն կարող բավարարել ընթեր-

նական համաձայնությամբ, կարող են իրենց լրագրողին հավասարազորել պետական եւ հասարակական կառույցներում։ Եւ հավասարազորում են։ Միայն թե այստեղ մի փոքրիկ նրբություն կա։ Նախնական համաձայնությունը նշանակում է, որ այն, ինչ կարող է արտոնվել թերթերից մեկին, կարող է մերժվել մյուսին, կամ պետական ատյանը կարող է հավասարազորել նույն թերթի մի լրագրողին, բայց նպատակահարմար չհամարել մյուսի հավասարազորումը։

Լրագրողի աշխատանքի նկատմամբ հարուցվող խոչընդոտների շարքը կարելի է շարունակել, լրացնել համբյալ կոնկրետ դեպքերով եւ կոնկրետ անուններով։ Սակայն, կարծում եմ, պարզ է, որ լրագրողների համար ստեղծված հավասար մեկնարկային պայմանների մասին խոսելը, մեղմ ասած, չափազանցություն է։ Գուցե, մամուլի մասին նոր օրենքո՞ւմ կզետեղվեն լրագրողի իրավունքները երաշխավորող մեխանիզմներ։ Հակառակ դեպքում, կունենանք այն, ինչ ունենք. լրատվություն ստանալու եւ հաղորդելու հնարավորությունից զրկված լրագրողը ստույգ տեղեկությունների պակասը լրացնում է «լճեցված սլյայներով», «հավաստի աղբյուրներից ստացված լուրերով», որ երբեմն, ինչո՞ւ չէ, կարող են նաեւ շեղվել իրականությունից։ Տուժում են թե ընթերցողը, թե լրագրողը եւ թե այն օբյեկտը, որի վերաբերյալ սխալ տեղեկություն է տրվել (խոսքը, անշուշտ, բարոյական վնասի մասին է)։ Այնպես որ չէր խանգարի, որ ավելորդ կասկածամտությամբ տառապող պետական ատյանները ձերբազատվեին ոչ պետական լրատվության միջոցների նկատմամբ անվստահությունից եւ աջակցեին ազատ մամուլի կայացմանը, որ ի վերջո պետականության, ժողովրդավարական հասարակարգի կայացման կարեւոր նախապայմաններից է։ Այլապես վարվող «տեղեկատվական» քաղաքականությունը կարող է գնահատվել որպես ազատ մամուլը «ծեծնամուն» դարձնելու, տնտեսական եւ այլ ճնշումներով երկրի լրատվական դաշտը մաքրագործելու միտում։

ԱՆԱԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Ակադեմիայի գիտաշխատողները բողոքում են

Համահավաք ՀՀ ԳԱԱ-ում

Սկիզբը էջ 1

Այն, ինչ բաժին է արվում գիտաշխատողներից ստալինյան մեթոդներ են, ասաց ակադեմիական ինստիտուտներից մեկի ներկայացուցիչը։ Ելույթներից մեկում ճշմարտությունը բաժին հասավ նաեւ հանրապետության ղեկավարների որոշ մասին, նրանց, ով եղել է գիտաշխատող, իսկ հայտնվելով պաշտոնում կամ ստանալով պատգամավորական մանդատ, ոչինչ չի անում երեկվա գործընկերների վիճակը բարելավելու համար։ Մենք մեզ իրավունք ենք վերապահում դիմել միջազգային գիտական կազմակերպությունների Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, մյուս երկրների ԳԱ-ին, իր ելույթում ասաց ՀՀ ԳԱԱ երկրաբանական գիտությունների գիտաշխատող Պավել Ղափլանյանը։ Մենք չգիտենք պայքարել մեր իրավունքների համար, այդպես եղավ, երբ «գրանտները» բաշխելու պատրվակով մեր բոլոր աշխատությունները պոստներից հանվեցին եւ տարվեցին արտասահման, չգիտես ում, ասաց գիտնականը։ Համահավաքի մասնակիցների հրավերով ժամանած ու ելույթ ունեցած ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Ֆադեյ Սարգսյանը նշեց, որ կառավարությունը առայժմ որոշում չի ընդունել, ոչ մի գիտական կառույց լուծարված, կրճատված չէ, եւ շաբաթ օր հանրապետության վարչապետի մոտ գումարվող խորհրդակցության ժամանակ կքննարկվի փաստաթղթի նախագիծը։ ԳԱ նախագահությունը նման որոշման դեմ է եւ մեր կողմից ամեն ինչ կձեռնարկվի, որպեսզի թույլ չտրվեն զանգվածային կրճատումներ գիտության բնագավառում, ասաց նա։ Համահավաքի մասնակիցները պատվիրակներ ընտրեցին, որոնք համահավաքի որոշումը կներկայացնեն կառավարություն։ Հետաքրքրական է, որ նրանց մեջ չկան կրճատման տակ ընկած կամ չֆինանսավորվող թեմաներ վարող հետազոտողներ, այնինչ սա գիտնականների համերաշխության լավ օրինակ է։ Ակադեմիայի համակարգի գիտաշխատակիցները պահանջում են կասեցնել կրճատումների ու թեմաների ֆինանսավորումը փակելու գործընթացը, քանի որ հանրապետությունում տակավին ընդունված չէ գիտության մասին օրենքը, նշված չեն գիտության հետազոտությունների հիմնական ուղղությունները։ Գիտության ֆինանսավորման մեխանիզմները անկատար են եւ պատկերացում չեն կազմում գիտական թեմաների նշանակության ու կարեւորության մասին։ Համահավաքի որոշման մեջ առաջարկված է ակադեմիական ինստիտուտներին ու նրանց գիտխորհուրդներին հանձնել ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության կողմից իրականացվող գիտական թեմաների բովանդակությունը ճշտելու, լաբորատորիաների ու բաժինների աշխատակազմի թվաքանակը հաստատելու, գիտական հետազոտությունների համար գումարներ տրամադրելու իրավասությունը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԳՅՈՒՄՐԻ

ԱԻՄ-ի հանդիպում. Հայրիկյանը Սերգեյ Բադալյանին եւ Վազգեն Մանուկյանին պաշտոններ կտա

Մայիսի 24-ին Ազգային ինքնորոշում միավորումը Գյումրիի Վարդան Աճեմյան դահլիճում հանդիպում էր կազմակերպել ԱԺ պատգամավորներ, ԱԻՄ խմբակցության անդամներ Պարույր Հայրիկյանի, Արամայիս Զախարյանի եւ Ներսես Զեյնալվանդյանի հետ, որի ընթացքում հյուրերը ներկայացրեցին իրենց խորհրդարանական գործունեության որոշ կողմեր, պատասխանեցին տարբեր բնույթի հարցերի։ Թե այս հանդիպումը որքանով էր կապվում կամ չէր կապվում գալիք նախագահական ընտրությունների հետ, դա այլ հարց է, սակայն այդ թեման նույնպես երեւի չէր կարող չշոշափվել։

Պատասխանելով հարցերին, Պ. Հայրիկյանը մանրամասնորեն ասաց, որ անկախ նրանից՝ արդյոք ունի, թե չունի, ինքն իր ծրագիրն իրականացնում է, ի վերջո ավելացնելով նաեւ իր գաղափարական հակառակորդներին։ Նա հիշեցրեց, որ այդ ծրագրի կետերից էին օրինակ, Հայաստանի անկախացումը, առանձին սահմանադրության ընդունումը, հանրապետության նախագահի պաշտոնի հիմնումը, ազգային բանակի ստեղծումը...

Նախագահական սպասվող թեկնածուների թվում որն. Հայրիկյանն իր հնարավորությունը գնահատեց երկրորդ, ներկայիս նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանից հետո։ Իր ընտրվելու դեպքում, նշեց նա, առաջին տարին հարկ կլինի բարեփոխել հանրապետության օրենքներն ու Սահմանադրությունը, իսկ իր ներկայիս հնարավոր մրցակիցներ Սերգեյ Բադալյանն ու Վազգեն Մանուկյանը կնշանակվեն [illegible] պաշտոններին։

ԳՆԵԼ ՄԻՐԶՈՅԱՆ
Գյումրի

«Դոյի» փորձաքննությունը Ռուբեն Ռշտունին իրավաբանական կատակերգություն է համարում

«Դոյի» գործով մայիսի 24-ի նիստում փաստաբան Ռուբեն Ռշտունին սկսեց ամբաստանյալ Արմենակ Մնջոյանի վերաբերյալ պաշտպանական ճառը։ Իր պաշտպանյալին մեղսագրված հանցագործություններին ընդդեմ փաստարկները ներկայացնելուց առաջ, նա Յուրա Սարգսյանին ու մյուս բոլոր ազատամարտիկներին շնորհավորեց Շուշիի [illegible]

առջեւ խնդիր դնելով ապացուցել, որ փորձաքննության արդյունքները կեղծիք են։ Ամբաստանյալներին եւ հատկապես իր պաշտպանյալին ներկայացված Ք.Օ.-ի հոդվածների վերլուծությունը կատարելով, նա «բանդա» հասկացությունը անհարիր համարեց գործում տեղ գտած մեղադրանքներին։ Ռշտունին, իհարկե, առաջինը չէր, որ դեմ էր արտահայտվում [illegible]

թե երեկից հասկանալ ում կրակոցով է սպանվել Ա. Ներսիսյանի կինը՝ Նունե Մառուխյանը։ «Երբ կպարզվի, թե ով է սպանել՝ միայն նա կպատժվի 99 հոդվածի 8-րդ մասով»։

Ռ. Ռշտունին հետեւողականորեն վերլուծեց դատաձգաբանական փորձաքննությունը, որի արդյունքներին կասկածում էր սկզբից եւեթ։ [illegible]

ունեն զրահեկուլից առգրավված ատրճանակները փորձաքննության չեն ուղարկվել։ Այս եւ բազում այլ օրինախախտումների վերաբերյալ իր մեկնաբանությունները տալուց հետո նա դիմեց դատարանին. «Այս ծաղրաշխման խախտումների դեմքում ինչ խղճով եք մահապատիժ ուզում»։ Պետական մեղադրողին [illegible]

Ա. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
[illegible]
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ [illegible] / հեռ. 529221
Տնօրեն [illegible] / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ձեւավորում / 581841
Apple Macintosh
[illegible]
"AZG" DAILY NEWSPAPER
Editor H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

անդրադարձ

Վրաստանի Հանրապետության անկախության տոնի առթիվ

«1918 թ. Հայաստանը եւ Վրաստանը անկախությունը կորցրեցին նույն պատճառով»

Հարցազրույց Վրաստանի խորհրդարանի նախկին պատգամավոր Դավիթ Պայչաձեի հետ

— Ի՞նչպիսի՞ն է քաղաքական ուժերի հարաբերությունը Վրաստանի խորհրդարանում: Եւ ընդհանրապես ինչպե՞ս կբնութագրեիք Վրաստանի ներկա ներքաղաքական իրավիճակը:

— Վրաստանի խորհրդարանում ներկայացված են երեք քաղաքական կուսակցություններ՝ Քաղաքացիական միությունը (իշխող քաղաքական կուսակցությունն է՝ Էդ. Շեւարդնաձեի գլխավորությամբ, մոտ 100 մանդատով է ներկայացված խորհրդարանում), Վրաստանի վերածննդի կուսակցությունը (ներկայացված է 32-33 մանդատով, Ասլան Աբաշիձեի գլխավորությամբ), Ազգային ժողովրդավարական կուսակցությունը՝ 5 մանդատով (հանգուցյալ Ճանտուրիայի կուսակցությունը): Մեծամասնական ընտրական համակարգով ընտրվել են նաեւ այլ կուսակցությունների առանձին ներկայացուցիչներ:

Ինչ վերաբերում է ընդհանրապես Վրաստանի ներկա քաղաքական իրավիճակին, ապա, իմ տպավորությամբ, այն նույնանում է ձեր հանրապետության՝ Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի հետ, համենայն դեպս նմանությունները շատ են: Մեր երկու հանրապետություններում էլ սկիզբ է առել պետական կառույցների ձեւավորման գործընթացը, ուժային կառույցները ենթարկվում են օրենքին: Իհարկե, այս ողջ գործընթացը իրականանում է հաճախ ցավագին դրսեւորումներով, որոնց հետ դժվար է նաեւ համաձայնել: Եւ կարծում եմ, ընդդիմությունը հենց նրանով է ընդդիմություն, որ չի համաձայնում պետական քաղաքականության այս կամ այն դրսեւորման հետ:

— Իսկ ինչպե՞ս եք գնահատում Վրաստանում ժողովրդավարացման գործընթացը:

— Հայտնի ճշմարտություն է, որ ժողովրդավարությունը կառավարման ձեւ է, տեսակ, գործիք: Ժողովրդավարության վերջնական հաստատումից դեռ հեռու ենք թե Վրաստանը, թե Հայաստանը: ԽՍՀՄ փլուզումից հետո նոր՝ ժողովրդավարական ուժերի իշխանության գալով, հնարավորություն ընձեռվեց մարդկանց մի որոշակի հատվածի զբաղվել քաղաքականությամբ՝ լինի դա պետական համակարգում, թե ընդդիմադիր կուսակցություններում: Սա կարեւոր քայլ է ժողովրդավարացման ճանապարհին: Սակայն դրա հետագա ամրապնդման համար անհրաժեշտ է, որպեսզի քաղաքական գործիչները (հատկապես ընդդիմադիր կուսակցություններում) գործունեության ավելի լայն հնարավորություններ ունենան, քաղաքական հայացքներն ու ծրագրերը հասարակությանը ներկայացնելու դժվարություններ չունենան:

Ցավալին այն է, որ Վրաստանում եւ Հայաստանում ազգային ուժերը թույլ են արտահայտված, քանի որ նրանք պառակտված, իսկ այժմ էլ քաղաքական փորձ չունեն: Բայց կարծում եմ, ժամանակի ընթացքում այդ ուժերը փորձ ձեռք կբերեն եւ ի վիճակի կլինեն ազգային գաղափարախոսությունը փոխանցել սերունդներին:

— Հայաստանում հաճախ կարելի է լսել այնպիսի պնդումներ, որ կուսակցությունների միջեւ, ըստ էության, գաղափարախոսական տարբերություններ չկան, դրանք անձերի մեջ են: Այս պնդումը նկատի ունենալով, ինչպիսի՞ն է իրավիճակը Վրաստանում (գաղափարախոսությունների տեսակետից):

— Ես չեմ կարող չհամաձայնել այդ մտքի հետ: Սակայն չեմ կարող դատել Հայաստանում կուսակցությունների գաղափարախոսական տարբերությունների մասին: Վրաստանում գաղափարախոսական դեֆիցիտը ակնհայտ է: Իշխող կուսակցությունը՝ Քաղաքացիական միությունը չունի որոշակի հստակ գաղափարախոսություն: Այդ իսկ պատճառով գոյություն չունի Վրաստանում պետական գաղափարախոսություն: Մեզ մոտ, ինչպես եւ ձեզ մոտ, ընդունված է (եւ մոդայիկ) օգտագործել «լիբերալ-դեմոկրատական գաղափարախոսություն» հասկացությունը: Ես լուրջ կասկածներ ունեմ, որ մեր քաղաքական գործիչներից շատերը շատ էլ չեն պատկերացնում լիբերալ-դեմոկրատիան: Լիբերալիզմը ազատականությունն է, դրա հիմքը արտադրության միջոցների մասնավոր սեփականությունն է, դրա իրավունքի ամրագրումը: Սակայն Վրաստանի Սահմանադրության մեջ այդ իրավունքը հստակ չի ամրագրված: Մեր Սահմանադրությունը ճանաչում է սեփականության եւ ժառանգականության իրավունքները: Մինչդեռ, կարծում եմ, այնտեղ պետք էր ամրագրվեին սեփականության ձեւերը: Հենց այստեղ պետք է լիբերալ-դեմոկրատական հստակ մոտեցում ցուցաբերվեր, ինչը, ցավոք, չարվեց: Մեր Սահմանադրությունը ոչ արգելում է մասնավոր սեփականությունը, ոչ էլ թույլատրում: Սահմանադրության այդ կետը ես հատկապես եմ կարեւորում, որը, կարծում եմ, պետք է շատ որոշակի ձեւակերպվեր, այլ ոչ թե առաձգական, ինչպես ԽՍՀՄ Սահմանադրության սկզբունքային դրույթները:

— Վրաստանի պետական քաղաքականությա՞ն ո՞ր մասի հետ համաձայն չեք:

— Ես ամենամեծ բացթողումը համարում եմ պետական քաղաքականության մեջ, պետական կառույցներում գաղափարախոսության բացակայությունը:

Ես աշխատել եմ Վրաստանի Սահմանադրության նախագծի վրա եւ որպես խորհրդարանի նախկին պատգամավոր եւ քաղաքական գործիչ պատրաստ եմ հասարակությանը բացատրել, թե ո՞ր ուղիով է ընթանում Վրաստանը թե քաղաքական, թե տնտեսական դաշտերում: Սա ես համարում եմ պետական քաղաքականության բացթողում:

— Իսկ ինչպիսի՞ն է Վրաստանում մամուլի վիճակը, գոյություն ունի՞ արդյոք ազատ մամուլ:

— Մեր հանրապետությունում կա ազատ եւ անկախ մամուլ, որի գոյությունը ես համարում եմ ժողովրդավարության լուրջ նվաճում: Ես նախընտրում եմ հետեւյալ թերթերը՝ «Նոր սերունդ», «Ռեզոնանս», «Փաստարկներ» (թերթն էլ՝ վրացերեն-Ն. Մ.): Ցավոք, թերթերը տարածվում են միայն մայրաքաղաքում եւ շրջաններ չեն հասնում: Վերջերս մեզ մոտ մի հետաքրքիր դեպք պատահեց. կառավարությունը որոշեց մամուլին ազատել հարկերից: Սակայն մամուլի ներկայացուցիչները հրաժարվեցին ընդունել այդ առաջարկը, քանի որ նրանք գտնում էին, որ ընդունելով պետական հովանավորությունը մամուլի ազատությունը ինքնաբերաբար կսահմանափակվի: Դրանով իսկ լրագրողները պաշտպանեցին իրենց ազատությունը:

— 78 տարի առաջ՝ 1918 թ. մայիսին, այս օրերին, անկախացան Անդրկովկասի 3 հանրապետությունները՝ Վրաստանը, Ադրբեջանը եւ Հայաստանը: Ձեր կարծիքով՝ այսօր մեր հանրապետությունների անկախությանը վտանգ սպառնո՞ւմ է:

— Հիշենք պատմությունը՝ մեր հանրապետությունները անկախությունը կորցրեցին նույն պատճառով՝ դաշնակները Հայաստանում, սոցիալ-դեմոկրատները Վրաստանում շատ թույլ գտնվեցին, նրանք չկարողացան, չհասցրեցին պետականություն կայացնել: Այսօր էլ գրեթե նույնանման իրավիճակ է ստեղծվել: Ցանկացած լուրջ արտաքին ագրեսիա մեր անկախության համար սպառնալիք է դառնալու: Այդ իսկ պատճառով մենք պետք է միմյանց սատարենք: Մեր հանրապետություններում ինչպիսի պետական կառավարում էլ լինի, ինչպիսի գաղափարախոսություն էլ իշխի, մեր միջեւ առկա միջպետական հարաբերությունները չպետք է վնասվեն:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Խաբված ավանդատուների հարցը՝ լարվածության չմարող օջախ

Երեկ, մայիսի 24-ի առավոտյան կենտրոնական բանկի դիմացի պուրակում բողոքի հերթական ցույցի՞ էին հավաքվել «Արմենիա» բանկի 100-ից ավելի խաբված ավանդատուներ: «Ազգի» ընթերցողները ծանոթ են այս հիմնահարցի պատմությանը, թերթը հայտնել է նաեւ, որ բանկի նախկին ղեկավարները քրեական պատասխանատվության են ենթարկվել եւ դատապարտվել են երկարաժամկետ բանտարկության: Սակայն կրքերը ոչ միայն չեն հանդարտվել, այլեւ ավելի են բորբոքվել: Այս անգամ մարդկանց նզովքի ու զայրույթի թիրախն է դարձել բանկի լուծարային հանձնաժողովը: Ի դեպ, այդ հանձնաժողովի անդամ Զիլբերտ Սուրադյանը բացատրություններ էր տալիս: Ըստ նրա, լուծարային հանձնաժողովի տրամադրության տակ կա զգալի քանակությամբ գույք, որը ենթակա է վաճառքի՝ ավանդատուների պարտքերը համամասնորեն մարելու համար: Մարումը կարող է իրականացվել նաեւ այդ գույքը տրամադրելու ձեւով, որի մեծ մասը դեռ չի վաճառվել, իսկ վաճառված մասի հաշվին փակվել են այլ բանկերից վերցված 700 հազար դոլլարի վարկերը: Տվյալ վարկերի հաշվին, ըստ պրն. Սուրադյանի, արդեն մարվել են ավանդատուների մեծ մասի պարտքերը (փոքր ավանդները՝ ամբողջովին, միջին ավանդները՝ 25 եւ մեծ ավանդները՝ 10 տոկոսի չափով): Այժմ մնացել է եւս 92 անուն գույք, սակայն լուծարային հանձնաժողովն «այսօր ունի միայն դրա ցուցակը, անհրաժեշտ է այդ գույքը տեղում տեսնել եւ ընդունել»: Դժվարությունն այն է, սակայն, որ տվյալ գույքը գտնվում է հանրապետության տարբեր շրջաններում, «օրինակ՝ Գորիսում կա գորգի արտադրամաս, Արզնիում՝ վերանորոգման հաստոցներ, ձեզնից ո՞վ կարող է գնալ՝ դրանք տեսնել...»:

Պրն. Սուրադյանի այս բացատրությունները ընդմիջվում էին զրգոված, անգամ թշնամական ռեպլիկներով: Ըստ բազմաթիվ մարդկանց հայտարարությունների, հանձնաժողովն աշխատել եւ աշխատում է «պղտոր ջրում ձուկ որսալու» սկզբունքով: Շատերը, անուն-ազգանունով ներկայանալով, լրագրողի իմ ձայնագրիչի վրա թողել են իրենց բորբոքված խոսքը, ըստ որի «լուծարային հանձնաժողովը փոքր ավանդատուների մեծ մասին ոչ մի բան չի տվել, իսկ մեծ ավանդների տերերին բավարարել է 100 տոկոսով՝ նախապես 40 տոկոսն իր գրպանը դնելու պայմանով: Ով չի համաձայնել այս պայմանին՝ ոչինչ չի ստացել»: Որքանո՞վ հավաստի են նման պնդումները, բնականաբար, կարող են պատասխանել միայն իրավասու մարմինները, հայտնի է, որ հատուկ հանձնաժողովը ստուգման է ենթարկում լուծարայինի գործունեությունը: Այդ առթիվ խաբված ավանդատուները դիմել են նաեւ հանրապետության դատախազությանը, ուր նշել են, թե «մի խաբեբաների ձեռքից պրծանք, մյուս խաբեբաների ձեռքն ընկանք»: Բոլորի խոսքը նշել չենք կարող, սակայն 84-ամյա Նորիկ Եփրեմյանի ասածը ցավ պատճառեց, եւ դրա մասին լռել չենք կարող: Ըստ նրա, իր ավանդը ընդամենը 60 հազար դրամ է (150 դոլլար), կինը մահացել է, ինքը մահվան մասին տեղեկանքի հետ դիմում է ներկայացրել լուծարային հանձնաժողովին, այն էլ երկու անգամ, սակայն ոչ մի փոխհատուցում չի ստացել: Պատկերացնել է պետք, թե նա ինչպես էր արտահայտվում «5 միլիոն ունեցողների մասին», որոնք «կեսը թողնելով՝ մյուս կեսն ստացել են»:

Կարծում եմ՝ սոցիալական լարվածության այս օջախի մարման, անառողջ խոսակցություններին վերջ տալու միակ միջոցը լուծարային հանձնաժողովի գործունեության լիակատար հրապարակայնության ապահովումն է: Խաբված ավանդատուները եւ իրավական, եւ բարոյական առումով իրավունք ունեն հավաստի տեղեկատվություն ստանալ լուծարային հանձնաժողովի գործունեության ստուգման արդյունքների մասին: Այլապես նրանց հավատը ուրիշ ոչ մի կերպ չի վերականգնվի ոչ միայն այդ հանձնաժողովի, այլեւ, որ շատ ավելի ցավալի է, պետության նկատմամբ:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հունգարահայ գաղութում

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ: 1995թ. Հունգարիայի կառավարությունը ստեղծել է ազգային փոքրամասնությունների [illegible] ինքնավարություն, ըստ որի տեղի հայկական գաղութին տրվում են մշակութային, օրենսդրական ու տնտեսական լայն իրավասություններ: Այս իմաստով հայերը մասնակցել են երկրի խորհրդարանական ընտրություններին եւ ազգային 17 փոքրամասնությունների մեջ գրավել են 5-րդ տեղը: Ներկայումս Հունգարիայի խորհրդարանում հայերն ունեն իրենց ներկայացուցիչը:

Հայերն առաջին անգամ Հունգարիայում հաստատվել են 10-11-րդ դարերում: Դեպի Հունգարիա հայերի մեծ հոսքը տեղի է ունեցել 1915թ.: Հունգարահայությունը չի կարողացել դպրոցներ հիմնել եւ ներկայումս քչերն են ծանոթ իրենց մայրենի լեզվին: Ներկայումս ազգային փոքրամասնությունները այստեղ ստացել են բնիկ քաղաքացու կարգավիճակ, եւ պետությունն այժմ այդ քաղաքացիներին օգնում է, որ նրանք պահպանեն իրենց ինքնությունը: Կենտրոնական շրջանում սկսել է գործել հայկական դպրոց, իսկ Բուդապեշտի պետական համալսարանում Պ. Սեւակի մտերիմներից մեկը՝ հայագետ Պալ Սալմաշին բացել է հայերենի դասընթացների ծրագիր:

Հունգարիայի հայկական գաղութում կա շուրջ 10 հազար մարդ:

World vision-ը գրանտներ է շնորհում ապագա ձեռներեցներին

Միջազգային World vision (Աշխարհի տեսլություն) կազմակերպությունը, որ իր գրասենյակը Հայաստանում հիմնել է 1996 թ. փետրվարի 1-ին, Երեւանում սկսել է փոքր բիզնեսի ուսուցման եւ զարգացման ծրագրի (ՓԲՈՒԶ) իրականացումը: Ծրագրի ղեկավարն է Մարվին Թափլինը Անգլիայից, World vision Հայաստան գրասենյակի կառավարիչը Վերա Բունիաթյանը, որին խնդրեցինք անդրադառնալ ծրագրի նպատակներին եւ հայաստանյան գործունեությանը:

World vision-ը միջազգային քրիստոնեական կազմակերպություն է, որը հիմնվել է 1950 թ.-ին օգնելու կարիքավորներին դառնալու հասարակության լիարժեք անդամներ: Կազմակերպությունը գործում է աշխարհի ավելի քան 90 երկրներում, ընդգրկելով ինչպես հրատապ օգնության, այնպես էլ զարգացման ծրագրեր բժշկության, կրթության, գյուղատնտեսության եւ բիզնեսի բնագավառներում: Ունի 15 միջազգային հովանավոր գրասենյակներ՝ զարգացած եւ 54 երկրային գրասենյակներ զարգացող երկրներում: 1994 թ.-ի World vision-ի ծառայողական անձնակազմում հաշվվում է ավելի քան 5000 աշխատակից, նույն թվականին կազմակերպության բյուջեն կազմում էր 260 մլն դոլլար՝ նախատեսված 6440 միջազգային եւ 5550 երեխաների եւ ընտանիքների օգնության ծրագրերի համար:

Հայաստանյան ՓԲՈՒԶ ծրագրի նպատակն է աջակցել փոքր բիզնեսով զբաղվող ձեռներեցներին՝ սկսելու կամ զարգացնելու սկսածը արտադրության, կենցաղ-սպասարկման եւ գյուղատնտեսության ոլորտներում: Առայժմ ծրագիրը գործում է Երեւանում եւ 500 դոլլարի սահմաններում ֆինանսական անհատույց օգնություն է տրամադրում սեփական գործ սկսելու հնարավորություն չունեցող մարդկանց, երբ նրանք գործունեության համար ծրագիր են ներկայացնում կազմակերպության խորհրդատուներին: Դիմորդները լրացնում են գրանցման թերթիկներ՝ ներկայացնելով մանրամասն տեղեկություններ իրենց նախատեսած գործունեության մասին: Վերջինս քննարկվում է World vision-ի խորհրդատուների կողմից: Դրական եզրակացության դեպքում նրանք այցելում են ապագա բիզնեսի վայրը եւ տեղում ստուգում բերված տեղեկությունները: Դրան հետեւում են ծրագրի սահմաններում անցկացվող երեքօրյա ուսուցման դասընթացները, որից հետո համաձայնեցվում եւ դիմորդներին են հատկացվում սկզբնական շնորհները (գրանտները): Խորհրդատուների նախնական հսկողությունից հետո տրվում է գրանտների երկրորդ մասը եւ, վերջապես, վեց ամիս հետո, գործի հաջող ընթացքի դեպքում՝ երրորդը:

World vision Հայաստանում գրանցված ավելի քան 400 դիմորդներից ընդգրկված 20 ապագա ձեռներեցների առաջին խմբին, որ արդեն անցել է բիզնեսի ուսուցման դասընթացները, երեկ հանձնվեցին առաջին շնորհները:

Դիմորդների հաջորդ ընդունումը կշարունակվի մինչեւ հունիսի կեսերը:

ԱՐԱՅԻ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ռուսաստան

– Պրն. Սարգսյան, «Ազգը» հերթականությամբ հրապարակում է մեր քաղաքական կուսակցությունների ղեկավարների տեսակետները այս խնդրի վերաբերյալ: Այսօր ընթերցողի հետ հանդիպողը Դուք եք...

– Նախընտրական Ռուսաստանում հիմա կատարվող իրադարձությունների ատքնումը շատ դժվար է: Երբ դատենք ռուսական հեռուստատեսությունից ու մամուլից ստացվող տեղեկատվություններով, ապա կարծես նախագահ Ելցինը ունի հաղթանակի ավելի շանսեր: Բայց դա, ինչպես, այդպես չէ եւ վկայում է այն մասին, որ նախընտրական կամպանիան, նա իր տեղը ոչինչ ունենա: Մյուս թեկնածուների մասին առանձնապես ասելու բան չկա:

– Բոլոր ընտրությունները ինչպե՞ս կընթանան, առաջին փուլում նախագահ կընտրվի՞:

– Երբ առաջին փուլում նախագահ ընտրվի, ապա դա կլինի Զյուգանովը: Այդ փուլում Բորիս Ելցինը ոչ մի շանս չունի: Ի դեպ, դա խոստովանում են նույնիսկ նրան աջակցող մամուլը, որոնք հույս ունեն, որ երբ հարցը տեղափոխվի երկրորդ փուլ, ապա Ելցինի հնարավորությունները կաճեն: Կարծում եմ, որ բոլոր ոչ-կոմունիստ ուժերը միավորվելով իրենց ձայնը կտան Ելցինին: Այսինքն, Ելցինի աջն, այսինքն այն, ինչ ասում է սոցիալ դեմոկրատիան: Ինչ վերաբերում է «կանաչներ հիմունքներով նոր ռեժիմի ձեւավորմանը», ապա ինձ թվում է, որ կանաչներ հիմունքներով կարող է ձեւավորվել միմիայն անկախ պետությունների միություն: Հնարավոր է, նույնիսկ, որ ձեւավորվեն կոնֆեդերատիվ հարաբերություններ, բայց նորից կրկնում եմ՝ յուրաքանչյուր սուբյեկտի քաղաքական անկախության պահպանման: Դժվարանում եմ ասել, թե ինչպիսի զարգացում կունենա դա, բայց համոզված եմ, որ անդրադարձը հավանական ուժով նորից հնարավոր կլինի բոլորն վերածնունդը: Եվ պետք է նշեմ, որ ինձ շատ զարմաց-

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Արամ Սարգսյան. «Ռուսաստանյան ընտրողը իր ընտրությունը կկատարի շատ գիտակցաբար...»

Ռուսաստանի առաջիկա նախագահական ընտրությունների արդյունքների եւ դրանց հայաստանյան հնարավոր անդրադարձների մասին մեր թղթակցի հետ ունեցած հարցազրույցում իր կարծիքներն է հայտնում Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանը:

Միտքն այն է. Ելցինը վարում է ոչ այնքան հաստատուն կուրսով, ավելի շատ սարք է, սակայն ըստ դրա ընդդիմության մի-բոլորինին: Դա, կարծում եմ, միայն կլինի իրեն, որովհետեւ Ռուսաստանի ընտրողը ի տարբերություն Հայաստանի ընտրողի, անհամեմատ ավելի է եղել իր իրական վիճակից, քան այդ պարտքերից: Այսինքն այն, թե «այս տղերքի դեմ խաղ չկա», «արդեն շատ ուշ են նստած» եւ այլ ոճի պնդումները այնքան բացարձակապես ոչ մի արժեք չեն ունենա: Ռուս ընտրողը իր ընտրությունը կկատարի շատ գիտակցաբար, համոզված, որ հենց իր դեմ «խաղ չկա»:

Ինչ վերաբերում է մյուս թեկնածուներին, մասնավորապես Զյուգանովին, ապա նրա դիրքերը շատ ամուր են: Նրա կենտրոնը հստակ է, մաքուր, ովքեր պետք է հավաքեին ձախ հայրենասիրական ուժերի միասնական թեկնածուի օգտին, օրեցօր ավելանում են: Կարծում եմ, որ Զյուգանովը այդքան մեծ վախ չի առաջացնում: Նա կարողացավ բացատրել իր ծրագիրը, որը, ի դեպ, շատ մոտ է մեր սոցիալ դեմոկրատական ծրագրին: Դա շատ նախկին տարբերություններ ունի կոմկուսի ծրագրից:

– Ուզում եք ասել, որ Զյուգանովի կուսակցության եւ Զյուգանովի թեկնածուի ծրագրերը նույնը չե՞ն:

– Այո, դրանք ոչ միայն նույնը չեն, այլեւ մեծ տարբերություններ ունեն: Սակայն, ու Զյուգանովին նախագահության թեկնածու է առաջադրել ոչ թե կոմկուսը, առաջին հերթին, այլ բազմաթիվ կազմակերպություններ: Եվ նա այսօր հանդես է գալիս ոչ թե որպես կոմկուսի թեկնածու, այլ ձախ հայրենասիրական ուժերի միասնական թեկնածու: Այնպես որ, նա խնդրահարույց ներկայացնում է շատ լայն միավորում, ինչը դեռ չի եղել Հայաստանում: Կասկած է հայտնի, թե իրենց ինչպես կպահեն մյուս թեկնածուները: Կարծում եմ, որ Գրիգորի Յավլինսկին այսօր կեղ վիճակ պահպանելով է մինչեւ վերջ: Նա չի գնա գործարքի գործող նախագահի հետ: Նրա առաջադրած պայմանները մի փոքր սխալ են հիմնավորված հեռուստատեսությամբ ու մամուլով: Յավլինսկին, կարծում եմ, առանձին չի անում: Նա շատ սկզբունքային հարցեր է առաջադրել, որոնք, երբ ընդունվեին, կնշանակեին, որ նա իրեն ընդհանուր թիմի մեջ: Այս կերպարը կարող է շատ էական ազդել ընտրությունների արդյունքի վրա: Ալեքսանդր Լեբեդը, որն արդեն հասուն 4-րդ տեղում է իր վարկանիշով, հայտնել է, թե որոնք են իր համակրանքները, եւ ապագա կառավարության մեջ, հավանաբար, կողմնակիցները կարող են ավելանալ Յավլինսկու, Ֆյոդորովի, Ժիրինովսկու ելեկտորատի մի մասի հաշվին: Մի մասի, որովհետեւ ընտրողների բոլոր ձայների փոխանցում Ելցինին չի լինի: Ըստ հետազոտությունների արդյունքների, երկրորդ փուլում Ելցինը կստանա 37, Զյուգանովը 31 տոկոս ձայներ: Բայց դրա համար դեռ հարկավոր է հասնել երկրորդ փուլ: Մինչդեռ բացառված չէ, որ տեղի կունենան նաեւ այլ իրադարձություններ: Ելցինի մերձավոր շրջապատի այն մարդիկ, ովքեր վախենում են, որ իշխանության փոփոխության դեպքում պատասխանատվության կարող են կանչվել, դեռ մինչեւ այսօր էլ նրան, մեղմ ասած, «խորհուրդ են տալիս» հետաձգել ընտրությունները: Անգամ կարող են գնալ նրան, որ մինչեւ ընտրությունները, հավանաբար, որ շանտաժ են տալու, ծեծկռտուքներ Պեկինյան խորհուրդ, որ ընդհուպ բացառեն կոմունիստների մասնակցությունը:

Ինչեւէ, դրանում շատ չխորանանք: Մեզ համար կարեւոր է մի բան. ով էլ հաղթի Ռուսաստանում, միեւնույն է, ռուսական քաղաքական կուրսը այլեւս չի լինի այնպիսին, ինչպիսին էր 1991-1995 թվականներին: Այսինքն, Ռուսաստանը վերադառնում է, այսպես ասած, իր «ավանդական քաղաքականությանը», այդ դեպքում իր շուրջը համախմբելու եւ նորից գերտերության դառնալու քաղաքականությանը:

– Դուք ինչպե՞ս եք տեսնում նախկին խորհրդային հանրապետությունները:

– Չեմ կարծում: Կարող եմ ավելացնել, որ ընտրություններից հետո Ռուսաստանը այլեւս այդքան աբսուրդ չի լինի, անգամ եթե Ելցինը հաղթի: Որովհետեւ Ելցինի հաղթանակը կլինի շատ ճնշող պայմաններում եւ նա ստիպված կլինի ձախ ուժերի միավորման հետ կոալիցիայի մեջ մտնել, այլապես նրա կառավարել չի կարողանա:

– Ինչպե՞ս եք Դուք գնահատում Խորհրդային Միության «կամավոր վերականգնման» մասին Զյուգանովի ծրագրային դրույթը:

– Խորհրդային Միությունը այլեւս չի վերականգնվելու, դրա մասին նույն անտեսվում: Համոզված եմ, որ Զյուգանովը, հաղթելու դեպքում, հրաժարվելու է շատ «ոչխարային» կոմունիստներից, այդպիսի մտածելակերպ ունեցող գործիչներից եւ ավելի մեղմ ճանապարհով է գնալու: Նա չի ասում, երբ ասում է, որ շուկայական հարաբերությունների կողմնակից է, բազմակուսակցական համակարգություն է պաշտպանում, ազատ ձեւավորել եւ րեց, երբ շատ ուշ է այնքան, որ մեր հանրապետության ղեկավարները, ի դեմս նախագահի, ազգերով կեցված են ընդունել այն հնարավոր փոփոխությունների հանգիստ, որոնք կարող են լինել Ռուսաստանում: Ես ողջունելի չեմ համարում, թե ինչպե՞ս կարելի է, որ մի փոքր պետության ղեկավարներ խառնվեն մի մեծ պետության ներքին գործերի մեջ, չունենալով դրա բարոյական եւ քաղաքական իրավունքը: Այսինքն, պետք է մտածել, թե ինչպիսի՞ վնաս ես հասցնելու առաջացում քո իսկ պետությանը:

– Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարեց, որ կոմունիստական Ռուսաստանի հետ մենք ընդհանուր ճանապարհ ունենալ չենք կարող:

– Առաջինը ես պետք է ասեմ, որ Զյուգանովի իշխանության գալը դեռ չի նշանակում «կոմունիստական Ռուսաստան»: Կոմունիստական անհանդուրժողականության ունեն մայիսի 17-ի գաղափարախոսը, որ բոլորը, նաեւ պրն Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, որը երբեք չի եղել կուսակցության անդամ, իրենց դրսեւորել էին այնպես, ինչպես կուսակցության նման ժամանակ: Հասկացված «սոցիալիզմը» էր Մարքսիզմը: Սա խոսում է այն մասին, որ այժմ ոչ թե միջպետական, այլ անձնական հարաբերություններ են ձեւավորվել: Դա ընդունելի չէ: Պետության ղեկավարը իրավունք չունի մի այլ պետության ղեկավարի հետ անձնական բարեկամության մեջ լինել, որը նրանց որոշակի կախման մեջ է դնում: Այսինքն, նա մինչ իր գլխում պետք է դասի, որ վաղը այդ ղեկավարն այդ երկրում կարող է եւ չլինել: Այո, ասենք թե կարող է լինել կոմունիստական Ռուսաստան: Եվ Հայաստանը պարտավոր է Ռուսաստանի հետ հարաբերություններ ստեղծել: Նա այլընտրանք չունի:

– Այժմ մեր հարցազրույցի երկրորդ մասը՝ Ռուսաստանի ընտրության արդյունքների ազդեցությունը հայաստանյան քաղաքական զարգացումների:

– Ես դեռ մի կես տարի առաջ եմ ասել, որ դա կունենա շատ լուրջ, շատ մեծ, բայց ընդամենը հոգեբանական ազդեցություն: Հիմա էլ եմ նույն կարծիքին, ոչ մի Հայաստանում մեր փոխարեն ոչ մի փոփոխություն չի անելու: Երբ մենք համաձայն չենք մեր վիճակի, այս կառավարող ուժի քաղաքականության հետ, ապա պետք է միավորվենք եւ առաջին մեր ընտրություններում արտահայտենք մեր կամքը...

ՌՈՒԶԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահական ընտրարշավը վճռական փուլում

ՌԴ-ի նախագահության գրանցված 11 թեկնածուներից առաջինը, իր քաղաքական ծրագիրը, հեռուստատեսությամբ եւ ռադիոյով ողջ ռուսաստանյան ներկայացրեց Մ. Շակումը: Դա անցած շաբաթ էր, իսկ հունիսի 14-ին այն կավարտի Գ. Զյուգանովը: Բորիս Ելցինը ելույթ ունեցավ մայիսի 21-ին, սակայն մեկնաբանները գտնում են, որ դա ձեւականություն էր, քանի որ երկրի նախագահը գործնականում ամեն օր հնարավորություն ունի լավագույնս օգտագործելու ռադիոն եւ հեռուստատեսությունը:

Ըստ էության, ռադիոհեռուստատեսային մեկամսյա «լեզվակռիվը» նշանավորում է նախագահական ընտրարշավի վերջին եւ վճռական փուլը: Ինչպիսին է իրավիճակը կամ ուժերի հարաբերակցությունը այդ վճռական փուլի սկզբում: Եթե հավատանք Հասարակական կարծիքի հիմնադրամի (Մոսկվա) անցկացրած եւ անցած շաբաթ հրապարակված տվյալներին, ապա առջեւում է Բ. Ելցինը՝ ձայների 39,2 տոկոս: Նրան հաջորդում է Գ. Զյուգանովը՝ 31,7 տոկոս: Բայց պատահական չէ, որ ընդգծեցի «եթե հավատանք»: Որովհետեւ, եթե հավատանք ամերիկյան «Թայմին», ապա հասարակական կարծիքի հետազոտությունները Ռուսաստանում առաջնորդվում են 5 տոկոսի ճշտություն (որը տվյալ դեպքում մեծ թիվ է եւ կարող է հանգեցնել արդյունքների մեկնաբանման զգալի շեղումների): Ով ճանաչում է է. Նոելի հիմնարար աշխատությունը, կհիշի որ Գերմանիայում նրա կենտրոնի անցկացրած հարցումների արդյունքները տարբերվում էին իրական ցուցանիշներից 0,3-0,4 տոկոսի սահմաններում: Եթե հավատանք Մ. Գորբաչովի հիմնադրամի անցկացրած հետազոտության արդյունքներին, ապա Բ. Ելցինը ունի ձայների 40 տոկոսը, իսկ օրինակ՝ «երրորդ ուժը» (Յավլինսկի, Ֆյոդորով, Լեբեդ), Մ. Գորբաչովի հետ միավորվելու եւ միասնական թեկնածու առաջադրելու դեպքում կստանա ձայների մոտ 75,0 տոկոսը: Եթե հավատանք Լոնդոնի «Թայմս» թերթի մայիսի 4-ի հրապարակմանը, ապա Ռուսաստանում անցկացրած նրա ամենազանգվածային հարցման արդյունքներով առջեւում Գ. Զյուգանովն է՝ ունենալով ձայների մինչեւ 47,0 տոկոսը: Դժվար չէ համոզվել, որ թե հետազոտությունների արդյունքները, թե դրանց մեկնաբանությունները կրում են բացահայտ կուսակցական կամ գաղափարախոսական բնույթ, ծգտելով ավելի շուտ ձեւավորել, քան թե արտացոլել հասարակական կարծիքը: Այդ ընտրողներին հրամցվում են որոշակի ուղղվածության դրոշմագանգիստական հաղորդումներ, որոնք հիմնականում նպաստում են նախագահ Բ. Ելցինի անձի հեղինակության տպավորության ստեղծմանը: Մինչդեռ Ելցինի հանդիպումները «երրորդ ուժի» առաջնորդների, հատկապես Ալեքսանդր Լեբեդի հետ եւ նրա անսպասելի գիտական դիրքորոշումը կոալիցիոն կառավարություն ձեւավորելու գաղափարի նկատմամբ, կարող են վկայել, որ ՌԴ նախագահը շատ լավ գիտի իր իրական արժեքը հասարակական կարծիքում: Մեկնաբանները ոչնչում են, որ գլխավորապես ձեւով իշխանությունը պահպանելու հեռանկարի դեմքում Ելցինը պատրաստ է «հրաժարվել» նույնիսկ «մերձավոր շրջապատից»: Թերեւս այդ է պատճառը, որ այդ «շրջապատի» ներկայացուցիչները ժամանակ առ ժամանակ, չհամաձայնեցնելով նախագահի հետ իրենց տեսակետները, փորձում են նրա վրա ազդել հրապարակայնորեն: Հենց այդպես գնահատվեցին նախագահի պահպանության ծառայության պետ, գեներալ Կորժակովի, ավելի ուշ Մոսկվայի ռազմական օկրուգի հրամանատար գեներալ Կուզնեցովի հայտարարությունները ընտրությունները հետաձգելու մասին կամ ՌԴ ՆԳ նախարար Կուլիկովի կտրուկ ելույթը Ելցինի Չեչնիա այցելության եւ Շ. Բասաեւի հետ բանակցությունների սեղան նստելու մտադրության դեմ:

Ընդհանուր առմամբ, պետք է ասել, որ իրական քաղաքական պայքարը ընթանում է վարագույրների ետեւում եւ հիմնականում այն վարում են 11 թեկնածուներից միայն 4-5-ը: Գլխավոր պայքարը կընթանա երկու թեկնածուի՝ Բ. Ելցինի եւ Գ. Զյուգանովի միջեւ եւ «երրորդ ուժի» կամ Ժիրինովսկու հույսերը, թե «գլխավորները իրար կքաղեն», իսկ ասպարեզը կմնա իրենց, զուր են եւ չարդարացված: Նրանց դերը, թվում է շատ ավելի կկարեւորվի երկրորդ փուլում, երբ վճռական նշանակություն կստանա, թե թեկնածուներից հատկապես ում նրանք կպաշտպանեն:

Իսկ ընտրողներին հրամցվում է հերթական լեզվակռիվը. իբր վերջին 1,5-2 ամսում Բորիս Ելցինը հեղինակությամբ գործնականում հավասարվել է Գ. Զյուգանովին, որ երկուսն էլ այժմ վստահաբար կստանան ընտրողների 26,0-28,0 տոկոսի ձայները: Մյուս կողմից, ընտրողներին վախեցնում են ամեն տեսակ զինված խռովություններով, հատկապես, այսպես կոչված «կարմիր բրիգադներով», որը ժողովրդավարական մամուլի կարծիքով պետք է բացահայտի ձախ ուժերի հակասահմանադրական գործելակերպին դիմելու մտադրությունները: Սակայն վերջերս, վերլուծող Սաչենկովի հրապարակած ոչ պաշտոնական տվյալները պետք է որ հանգստացնեն ընտրողներին եւ մեղմեն կրքերը, քանզի պարզվում է, որ պետությունը, գործադիր իշխանությունները իրենց տրամադրության տակ ունեն 8 միլիոն զինված մարդ:

Եւ այնուամենայնիվ, լուրջ քաղաքագետներին Ռուսաստանում ավելի շատ հետաքրքրում են ոչ այնքան ընտրարշավն ու դրա ընթացքը, որքան դրա արդյունքների հետեւանքները: Ավելի ու ավելի հաճախ է վերլուծականներում հանդիպում այն հարցը, թե ի՞նչ կլինի, երբ հաղթի Զյուգանովը: Արդյոք ներկա իշխանությունները կհամակերպվե՞ն եւ ելնելով ժողովրդավարական սկզբունքներից կզիջե՞ն ասպարեզը նեոկոմունիստներին: Ի՞նչ կլինի, եթե Գ. Զյուգանովը պարտվի: Արդյոք ձախ ուժերը կհամակերպվե՞ն պարտության հետ, «դաժան զանգվածները» չե՞ն սկսի ինքնաբուխ ելույթներ եւ «ռուսական բունտը»՝ լայն ու արյունալի, չի ծավալվի երկրում, նորից տարանջատելով երկիրը: Իսկ որ «զանգվածները» որոշակի խույլ եւ հազիվ զսպվող կատաղության մեջ են, համոզվեցի անձամբ, երկու ամիս գտնվելով Ռուսաստանում եւ մասնավորապես քաղաքական բարոմետր հիշեցնող Պիտերում:

Թե Բ. Ելցինը եւ թե Գ. Զյուգանովը հասկանում են, թե որքան կործանարար կարող է լինել Ռուսաստանի համար այդ հնարավոր ելքը: Երկու թեկնածուներն էլ ձգտում են ինչ-որ ձեւով համաձայնություն ձեռք բերել ընտրությունների ընթացքի եւ հատկապես իշխանության սահմանման մեխանիզմների շուրջ:

Մինչեւ ընտրությունները մնում է շուրջ 20 օր: Մենք կշարունակենք ուշի ուշով հետեւել ընտրությունների ընթացքին Ռուսաստանում, քանի որ դրանց արդյունքները որոշակիորեն կարեւորվում եւ արժեւորվում են նաեւ մեր պետականության հետագա զարգացման համար:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍԱՐՈՒԽԱՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԻՍՐԱՅԵԼ

Պերեսի ախոյանը. Բենիամին Նեթանյահու

Մայիսի 29-ին Իսրայելում կայանալիք խորհրդարանի եւ վարչապետի ընտրություններում ներկայիս վարչապետ Շիմոն Պերեսի գլխավոր ախոյանը Լիկուդ դաշինքի ղեկավար Բենիամին Նեթանյահուն է: Վերջինս իր կեցվածքով նման է օպերային երգչի եւ ունի քաստրական շարժումներ: Մերձավորները նրան պարզապես անվանում են Բիբի:

Նեթանյահուն այս օրերին ջանք չի խնայում ամեն տեղ լինելու համար: Նրան մեկ կարելի է տեսնել Գալիլեայում, հատկապես վարձակալված ուղղաթիռի մեջ, որով նա մի քանի ժամվա ընթացքում կարողանում է այցելել Իսրայելի արաբական մի շարք բնակավայրեր: Թեեւ դրանց բնակիչների ձայները կազմում են հնարավոր ձայների ընդհանուր թվի 6 տոկոսը, Բիբին նրանց եւս չի ուզում անտեսել: Նա արաբներին հավաստիացնում է, որ Լիկուդը դեմ չէ արաբ-իսրայելական հաշտությանը: Եվ որ ինքը գաղտնի հանդիպումներ է ունեցել արաբ մի շարք ղեկավարների հետ: Հաջորդ օրը նա ավտոմեքենայով Թել Ավիվից հարավ գտնվող Աշդոդ բնակավայրում մասնակցում է մի հանդիպման, որտեղ նրան սպասում են Եթովպիայից հայրենադարձված մոտ 100 հրեաներ: Այս անգամ Նեթանյահուն նրանց հիշեցնում է, որ Երուսաղեմը «Սուրբ մայրաքաղաքն է»: Մեկ ժամ անց նա հայտնվում է մունիցիպալ այգում բնակարաններ եւ աշխատատեղեր խոստանալով նախկին Խորհրդային Միությունից գաղթած հրեաներին. «Մենք բոլշեւիկ չենք», ասում է նա: Իսկ մութն ընկնելուց հետո Նեթանյահուն հայտնվում է Երուսաղեմի մեծ սինագոգում, որտեղ ժողով են անում ուղղափառ ռաբբիները:

Առայժմ հարցումների վիճակագրական տվյալները Շիմոն Պերեսի օգտին են, որն իր մրցակցին զիջում է 4-5 տոկոսով: Սակայն նույնիսկ ընտրություններում պարտվելու դեպքում Նեթանյահուն հաջողություն կունենա այն իմաստով, որ ընդամենը մի քանի օրվա ընթացքում կարողացել է ժողովրդականություն նվաճել: Դեռ վերջերս նա դեմ էր արաբ-իսրայելական հաշտության համաձայնագրերին եւ միայն մայիսի երկրորդ տասնօրյակում ինչ-որ չափով իրատեսական դիրք գրավեց: Իսկ դրանից առաջ Նեթանյահուի ներկայությունն անգամ անտանելի էր դառնում շատերին: 1995 թ. նոյեմբերին սպանված վարչապետ Իցհակ Ռաբինի այրին մի առիթով նույնիսկ ասել էր, թե ինքը նախընտրում է ավելի շուտ սեղմել Արաֆաթի, քան Նեթանյահուի ձեռքը: Բայց փետրվարին եւ մարտին Երուսաղեմում ու Թել Ավիվում տեղի ունեցած արյունալի ահաբեկչություններից հետո Բիբիի ազգայնական ելույթները նախընտրելի դարձան շատերի համար: Մանավանդ, երբ նա պնդում է, թե «միայն անվտանգությունը հնարավոր կդարձնի հաշտությունը»:

46-ամյա Նեթանյահուն, որը նախկին զործարար է, քաղաքական ասպարեզ մուտք գործեց 1976 թ. հուլիսին իր ավագ եղբոր մահից հետո, որը Ուգանդայում իսրայելցի պատանդների ազատմանը մասնակցել էր: Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտի շրջանավարտ Նեթանյահուն քաղաքական գործչի իր կենսուղին սկսել է Ռոնալդ Ռեյգանից: 27 տարի առաջ Վաշինգտոնում Իսրայելի դեսպան Մոշե Արենսը նրան հրավիրել էր աշխատակցելու: Ավելի ուշ Նեթանյահուն հրեական պետության դեսպանն էր Միավորված ազգերի կազմակերպությունում:

1988 թ. Իսրայել վերադառնալով նա շուտով դարձավ իր կուսակցության ծագող աստղը: Բիբին հեռուստատեսությամբ մեծապես մեկնաբանում էր Պարսից ծոցի պատերազմը եւ Մադրիդի խորհրդաժողովը: 1993 թ. ընտրություններում Իցհակ Շամիրի պարտությունից հետո Նեթանյահուն հեշտությամբ ընտրվեց Լիկուդի նախագահ: Մեծ Իսրայելի գաղափարով այդ ազգայնականը սակայն առաջիկա ընտրությունների համար որոշակի ծրագիր չունի: Եթե աշխատավորական կուսակցության ծրագիրը անորոշություններ է պարունակում Երուսաղեմի կարգավիճակի վերաբերյալ, ապա Լիկուդի ծրագիրը առհասարակ պատված է մշուշով: Ճիշտ է, Նեթանյահուն հայտարարում է, թե ինքը հաշտության բանակցությունները շարունակելու է «ավելի մեծ եռանդով» եւ բանակցելու է նույնիսկ Յասեր Արաֆաթի հետ: Բայց նույն Նեթանյահուն մի ժամանակ Արաֆաթին անվանում էր «մարդասպան», իսկ վերջերս դաշինք է կնքել բանակի շտաբի նախկին պետ Ռաֆայել Էյթանի հետ, որը հայտնի է նրանով, որ արաբներին համեմատել է ուտիճների հետ:

«ԼԵՍՊՐԵՍ»

ԹՈՒՐՔԻԱ

Թուրքիայի կառավարությունը կազմալուծման վտանգի առջեւ

Պետնախարար Նահիդ Մենթեշեի նախաձեռնությամբ Անկարայում տեղի ունեցավ Ճշմարիտ ուղի կուսակցության անդամ մի շարք նախարարների խորհրդակցությունը: Խորհրդակցության ավարտից հետո Մենթեշեն լրագրողներին ասաց, որ Անկարայում գտնվող որոշ կուսակցական նախարարների հետ քննարկել են ներկա իրավիճակի խնդիրները: Ապա անդրադառնալով պետնախարարներ Այվազ Գյոքդեմիրի եւ Ունալ Էրքանի հրաժարականի հետ կապված հարցին Մենթեշեն ասաց, որ «երկու նախարարներն էլ դեռեւս գտնվում են իրենց պաշտոնում»: Որոշ լրագրողներից մեկի՝ կառավարությունից բաժանվելու եւ ընդհանուր հրաժարականի հնարավորության վերաբերյալ հարցին Մենթեշեն պատասխանեց. «Կառավարությանը մեր մասնակցությունը կատարվել է կուսակցության նախագահության որոշման հիման վրա եւ կուսակցության ղեկավարին տրված համաձայնությամբ: Ճիշտ այդ եղանակով էլ, անհրաժեշտության դեպքում, կլուծվի կառավարությունից հրաժարվելու հարցը»:

Վարչապետ Մեսութ Յըլմազը Ստրասբուրգում

23 ՄԱՅԻՍ, TRT: Աշխատանքային այցով Ստրասբուրգում գտնվող վարչապետ Մ. Յըլմազը հանդիպում ունեցավ Ավստրիայի Հանրապետության նախագահ Թոմաս Կլեստիլի հետ: Յըլմազը վերջինիս ներկայացրեց PKK-ի ահաբեկչական կազմակերպության եւ այդ կազմակերպության համակիրների նկատմամբ Ավստրիայի որդեգրած «վնասակար» քաղաքականության վերաբերյալ Թուրքիայի անհանգստությունը: Անդրադառնալով Ճշմարիտ ուղի կուսակցության անդամ պետնախարարներ Ա. Գյոքդեմիրի եւ Ու. Էրքանի հրաժարականի հարցին, Յըլմազը հանդիպումից հետո լրագրողներին ասաց. «Հրաժարականի դիմումներ անձամբ ինձ չեն ներկայացվել: Եւ այդ մասին պաշտոնապես որեւէ հայտարարություն անելը սխալ կլիներ»: Ապա Յըլմազն ասաց, որ Կլեստիլի հետ հանդիպման ժամանակ շոշափվել են Թուրքիա-Ավստրիա հարաբերությունների բնագավառում գոյություն ունեցող տարաձայնությունները, 2 երկրների հարաբերություններին առնչվող խնդիրները եւ միջազգային հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք հարցեր: Հիշյալ հարցերը ավելի խորությամբ կքննարկվեն Ավստրիայի նախագահի հունիսի 24-ին Թուրքիա կատարելիք այցի ընթացքում:

Յըլմազը Ստրասբուրգից կմեկնի Սարաեւո: Նախարարների կաբինետի մամուլի կենտրոնից ստացված տեղեկությունների համաձայն Յըլմազը Սարաեւոյում հանդիպումներ կունենա Բոսնիա-Հերցեգովինայի նախագահ Ալիա Իզեթբեգովիչի, վարչապետ Հասան Մուրատովիչի եւ մի շարք այլ պաշտոնատարների հետ: Միաժամանակ տեղի կունենան պաշտոնական բանակցություններ Թուրքիայի եւ Բոսնիա-Հերցեգովինայի միջեւ:

Նավթի եւ նեղուցների հարցում ԱՄՆ-ն աջակցում է Թուրքիային

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, ԱՄՆ-ը ադրբեջանական եւ միջինասիական նավթը Բաքու-Ջեյհան նավթամուղով տեղափոխելու հարցում աջակցում է Թուրքիային: Խնդրո առարկայի հաղորդակցությամբ արտգործնախարարությունում կազմակերպված մամլո ասուլիսում, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, նախարարության փոխխոսնակ Նուրեդդին Նուրհանն ասաց. «Արտգործնախարար Էմրե Գյոնենսայը ԱՄՆ կատարած այցի ընթացքում ամերիկացի բարձրաստիճան պաշտոնատարների հետ առանձնակի ուշադրությամբ քննարկել էր նավթամուղի եւ սեւծովյան Բոսֆորի եւ Դարդանելի նեղուցների անվտանգության ապահովման խնդիրները: Նեղուցների հարցում եւս ԱՄՆ-ը պաշտպանել է Թուրքիայի տեսակետները»:

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՐՔՅԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱ

Փարիզում անօթեւանների 40 տոկոսն օտարերկրացի է

Ֆրանսիայում անօթեւան պատահաբար չեն դառնում: Փարիզում ժողովրդագրական հետազոտությունների ազգային ինստիտուտի անցկացրած ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ անօթեւան դարձող մարդիկ անցյալում հաճախ բավական բարդ կյանք են ունեցել: Ներկայիս յուրաքանչյուր անօթեւաններից մեկը արդեն 16 տարեկանում չի ապրել ծնողների հետ: Հինգ անօթեւանից մեկը այդ տարիքում զրկված է եղել ծնողներից մեկից: Տղամարդ հինգ անօթեւանից մեկը անկարող է հիշել իր զբաղմունքը: Մնացածների կեսը նշել է, որ հայրը բանվոր է եղել: Բացի ընտանեկան անհաջող պայմաններից, ներկայիս անօթեւանների մեծ մասը կորցրել է իր աշխարհագրական, երբեմն էլ մշակութային արմատները: Փարիզյան անօթեւանների 37 տոկոսը ծնվել է գավառներում, 40 տոկոսը արտասահմանում: Տղամարդկանց 28 տոկոսը որեւէ զբաղմունքի տեր է եղել, մինչեւ այն օրը, երբ ամուսնական ընդմիջման, աշխատանքի կորստյան կամ հիվանդության հետեւանքով կտրվել է ընտանեկան վերջին թելը:

«ԼԵՍՊՐԵՍ»

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Բրազիլական աղանդի 6 միլիոն հետեւորդները

Աշխարհում կաթոլիկ հավատացյալների թվով առաջին տեղը զբաղեցնող երկրում՝ Բրազիլիայում 1977 թ. ձեւավորվեց Աստծո արքայության տիեզերական եկեղեցի կոչվող աղանդը, որն այսօր իր ֆինանսական զորությամբ եւ հետեւորդների բազմազանով մրցում է համաշխարհային տարածում գտած Մուն աղանդի հետ: Բրազիլական աղանդի հիմնադիրը Նյու Յորքում բնակվող բրազիլացի Էդիր Մասեդոն է՝ Բրազիլիայի ազգային վիճակախաղի Ռիոյի նահանգային վարչության նախկին ծառայող, որին երկրի արդարադատությունը մեղադրել էր խարդախության մեջ: 1985 թ. աղանդի ղեկավարներն առաջին անգամ ցուցադրեցին իրենց ուժը, Ռիո դե Ժանեյրոյի «Մարականա» մարզադաշտի տրիբուններում հավաքելով 200 հազար հետեւորդների, որոնք «ալելույա» բացականչություններով բուռն կերպով արձագանքում էին մարզադաշտում ծնկաչոք նստած ու «սատանայի պարիսպների կործանման» կոչ անող քարոզչին: Իսկ քարոզի ավարտից հետո փողկապավոր ծառայողները տոպրակներով դրամ հավաքեցին բոլոր աղանդավորներից: Երկրի թերթերն ու հեռուստատեսությունը լայնորեն լուսաբանեցին այդ տպավորիչ իրադարձությունը:

Աստծո արքայության տիեզերական եկեղեցին համարվում է այսպես կոչված պարենփոխյալ արմատականության աղանդ: Էդիր Մասեդոյի գործակալներն աղանդավորներ են հավաքագրում Ռիոյի եւ բրազիլական մյուս քաղաքների աշխատավորական թաղամասերում ու հյուղավաններում: Հետեւորդների կազմը համալրվում է գլխավորապես հիվանդությունների կողմից ճնշված անձանց հաշվին: Միսիոներները բուռն գործունեություն են ծավալել նաեւ Բրազիլիայի հարեւան երկրների սահմանամերձ գոտիներում, որոնց բնակչությունը խոսում է պորտուգալերենի եւ իսպաներենի խառնուրդ հանդիսացող պորտունյոլ բարբառով, ինչպես նաեւ Պորտուգալիայում, Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունում եւ այլուր:

Աղանդի միջազգային դարձած աղանդի հաջողությանը նպաստել է երկու կարեւոր հանգամանք: Առաջինն այն է, որ բազմաթիվ կինոթատրոններ են գնվել, որոնց սրահները վերածվել են աղոթավայրերի: Երկրորդ հանգամանքը լրատվության սեփական միջոցների միջազգային լայն ցանցի ստեղծումն է:

Ընկճված ու տառապյալ հոգիների «կոնկիստադոր» Էդիր Մասեդոն աշխարհի կաթոլիկների շրջանում իր ազդեցությամբ մարտահրավեր է նետում նույնիսկ Հռոմի պապին: Այս առնչությամբ ֆրանսիական «Լիբերասիոն» թերթը հաղորդում է 1995 թ. սեպտեմբերին Հովհաննես-Պողոս Բ պապի Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն կատարած այցի որոշ մանրամասնություններ: Պապն այցի ընթացքում անձամբ համոզվեց, թե այդ երկրի ազգաբնակչության շրջանում որքան լայն տարածում է գտել բրազիլական աղանդը, որը դեռ երեք տարի առաջ անհայտ էր այդ կողմերում: Երբ Հռոմի պապը Յոհաննեսբուրգի Գաուֆոր զբոսայգում պատարագ մատուցեց, դրան ներկա էր ընդամենը 100 հազար հավատացյալ (ակնկալված 300 հազարի փոխարեն): Մինչդեռ նույն տարին Աստծո արքայության տիեզերական եկեղեցու բրազիլացի քարոզիչը Սոուետոյի մարզադաշտերից մեկում հավաքել էր 50 հազար մոլեռանդների: Իսկ Լիսաբոնի մեջ ընկած եկեղեցականները տրիբուններում փորձում էին հմայությամբ ամոքել աղանդավորների բոլոր ցավերը: Սակայն Էդիր Մասեդոյի աշակերտների համար հավատի փրկիչ ուժը լիովին ի հայտ է գալիս միայն տասանորդի հավաքման պահին (բոլոր աղանդավորները պարտավոր են մուծել իրենց եկամուտների մեկ տասներորդը):

Բրազիլական Exame տնտեսագիտական հանդեսի վերջին համարներից մեկում Աստծո արքայության տիեզերական եկեղեցին 29-րդ տեղն է զբաղեցնում երկրի գլխավոր մասնավոր ընկերությունների շարքում: Այդ եկեղեցու դրամաշրջանառությունը կազմում է տարեկան մոտ մեկ միլիարդ դոլլար, որի հիմնական աղբյուրը տարբեր երկրների հավատացյալների մուծումներն են: Ռիոյի նահանգային համալսարանի սոցիոլոգ Ալեքսանդր Ֆոնսեկան եկեղեցու ֆինանսական բարգավաճումը բացատրում է դրա կառավարման առանձնահատկություններով. «Տաճարները» գործում են որպես ինքնուրույն տնտեսավարական կազմակերպություններ, իսկ քահանաներից յուրաքանչյուրի առաջընթացը կախված է շահույթ կորզելու անձնական ունակությունից:

Բրազիլացի լրագրողներից ոմանք նման աղանդները համարում են «ամերիկյան իմպերիալիզմի վերջին մանեւրը»: Իրոք, Բրազիլիայի զինվորական խունտաները 1964-1985 թթ. Սպիտակ տան օրհնությամբ բացահայտորեն աջակցել են այդ կարգի աղանդներին: Ակնհայտորեն հակակոմունիստական գաղափարախոսությամբ ղեկավարվող տիեզերական եկեղեցին եւ նմանատիպ մյուս աղանդները իրենց հերթին վերջին քսան տարում եղել են իշխանությունների վստահելի դաշնակիցները: Օրինակ, 1989 թ. նախագահական ընտրություններում աղանդավորների ձայները վճռական եղան աջերի թեկնածու Ֆեռնանդո Կոլորի ընտրության համար (նա երեք տարի անց պաշտոնանկ արվեց կաշառակերության մեղադրանքով):

Աստծո արքայության տիեզերական եկեղեցին ներկայումս աշխարհի 46 երկրներում ունի 6 միլիոն հետեւորդ, այդ թվում 3 միլիոնը Բրազիլիայում, որտեղ գտնվում են աղանդի 2500 տաճարներից 2000-ը: Պորտուգալիայում աղանդը հիմնել է քաղաքական կուսակցություն՝ մարդկանց կուսակցությունը, փորձում է տիրանալ TVI հեռուստաընկերությանը: Բրազիլիայում տիեզերական եկեղեցին ունի օրաթերթ, շաբաթաթերթ, տիրում է TV Record հեռուստաընկերությանը (որը երրորդն է երկրում) եւ 20 ռադիոկայանների, իսկ արտասահմանում՝ 5 ռադիոկայանների: Եկեղեցու «պլատինե» քահանաներից մեկը պնդում է, թե Էդիր Մասեդոն 1989 թ. TV Record հեռուստաընկերությունը ձեռք է բերել Մեդելինի կարտելի դոլլարներով:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Գինով օծվեց Պերճ Զեյթունցյանի նոր գիրքը

Մշակութային իրադարձություններով եռուն օր էր երեկ։ Հակառակ դրան ու անակնկալ անձրեւին, շուրջ 70 հոգի՝ գրողներ, արվեստագետներ եւ, նույնիսկ, քաղաքական աշխարհի ներկայացուցիչներ Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարան էին եկել մասնակցելու Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության եւ «Ազգ» օրաթերթի հրավիրած գինեձոնի արարողությանը։ Գինով մկրտվողը Պերճ Զեյթունցյանի «Ծնվել է ու մահացել» վերնագրով գիրքն էր, որն ամփոփում է «Գողացված ծլումը» երկու արարով դրամատիկական վեպն ու «Ծնվել է ու մահացել» 2 գործողությամբ դրաման։ ՀԲԸ Միության Ալեք Մանուկյան մշակութային հիմնադրամի մեկենասությամբ լույս տեսած այս գիրքը՝ «Ալեք Մանուկյան» մատենաշարի 6-րդ հատորը, երեւույթ է, իրադարձություն մեր գրական կյանքում, ինչպես նշեցին ելույթ ունեցողները՝ հայտնի կինոռեժիսոր եւ ՀԳՄ նախագահ Ֆրունզե Դովլաթյանը, «Ազգի» խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը եւ կինոգետ, նույն մատենաշարի 4-րդ հատորի հեղինակ Դավիթ Մուրադյանը։ Դովլաթյանն իր ուրախությունը հայտնեց, որ Պ. Զեյթունցյան գրողը, դրամատուրգը շարունակում է ստեղծագործել, նրա ստեղծագործական հրայրքը գտնվում է «եռման կետի» վրա, Հ. Ավետիքյանն ընդգծեց լույս տեսած գործի ազգային-քաղաքական այժմեականությունը, իսկ Դ. Մուրադյանը մեջբերեց այն թյուր կարծիքը, թե մեծ գրականություն չունենք այսօր, հակառակ փաստը՝ Զեյթունցյանի ներկա ստեղծագործությունը։ Նա, ինչպես նախորդ խոսք առնողները, հարգանքի տուրք մատուցեցին մեր նշանավոր՝ ազգային մեծ բարերար Ալեք Մանուկյանին, որի մեկենասությամբ է լույս տեսել այս եւ շարքի մյուս գրքերը, բարերարի գրասենյակի տնօրեն, գրականագետ Երվանդ Ազատյանին՝ գրքերի հրատարակության ծրագիրը իրականացնելու համար, մատենաշարի ղեկավարին՝ Ալեքսանդր Թոփչյանին, ինչպես նաեւ շարքի հրատարակիչ «Ազգ» օրաթերթին։

Պերճ Զեյթունցյանի խոսքը հնչեց իրատես եւ ազնիվ, քանի որ «ամենածիծաղելի լավատեսությունը իրատեսությունն է»։ «Գրողը, ասաց նա, երկխոսության մեջ է իր ժամանակակիցների հետ, եւ ես չեմ ընդունում գրականություն, որ հետո, մի օր միգուցե տպվի»։ Այս առումով կարեւորեց դերը Ալեքսանդր Թոփչյանի, Ռուբեն Միրզախանյանի եւ «Ազգի» խմբագրի, որոնք մղել, գրեթե պարտադրել են իրեն գրելու նոր գործը։ Նա շնորհակալություն հայտնեց բոլորին, ովքեր այս տխուր, անմխիթար ժամանակներում գիրք են հրատարակում։ «Գրող լինելը, ասաց նա, դժվար է ոչ միայն այսօր»։ Եկել է ոգու սովի ժամանակը, եւ մեր արհեստավարժ արվեստագետները պետք է անեն ամեն բան, որպեսզի չքաղցեն ճոխ սեղանի մոտ։

Վերջում, ներկաները, գլխավորությամբ Ֆ. Դովլաթյանի կարմիր գինին կում-կում լցրին գրքի էջերին եւ այն ի պահ թողեցին հեղինակին։

Զ. Մ.

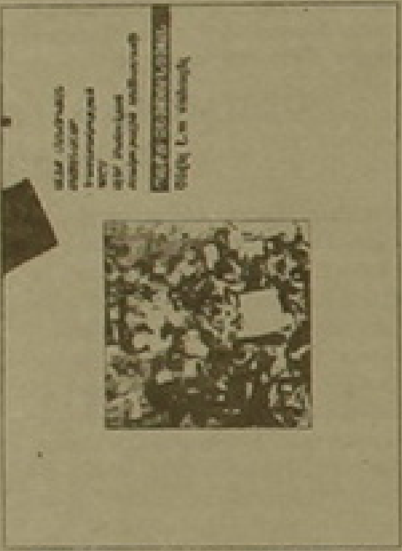

«Հայաստանը գորգագործության հայրենիքն»

Երեկ բացված ցուցահանդեսը սպասում է Ձեզ

Երեկ Պատմության պետական թանգարանում բացվեց «Վիշապագորգ» ցուցահանդեսը՝ թանգարանի եւ «Ազգ» օրաթերթի համատեղությամբ։ Կազմակերպված այս ձեռնարկի մասին «Ազգն» ամիսներ առաջ տեղեկացրել է, եւ ընթերցողը գիտի, որ ցուցահանդեսը լայնընդգրկուն է։ Ներկայացված է 15 գորգ՝ հնագույն, վերանորոգված։ 136 ցուցանմուշից բաղկացած ցուցահանդեսը ներկայացնում է վիշապի մոտիվն իր վրա կրող առարկաներ՝ դաջվածքներ. Սարդուրի սաղավարտը, թանկոն, կաթողիկոսական հողաթափեր, պայուսակներ եւ այլն։ Գորգագործական հյուսվածքներ, ասեղներ, բնական ներկանյութեր, քարտեզներ, գրքեր։ Հեթանոսության շրջանում վիշապի դրական խորհրդանիշը նրան պատկերելու առիթ հաճախ է տվել։ Քրիստոնեության շրջանում այդ խորհրդանիշը փոխվել է։ «Ես կսիրեմ հայկական գորգը, ինձ համար շատ հետաքրքրական են խորհրդանիշները, որ գորգին վրա կան։ Ավելի հինների վրա վիշապ, հետո՝ քրիստոնեական խորհրդանիշ՝ խաչ, եկեղեցի», ասում է ցուցահանդես այցելած Շահե արքեպիսկոպոս Աճեմյանը։

«Մարդկության քաղաքակրթության մեջ հայ ժողովրդի ներկայությունը նաեւ գորգարվեստով է հաստատվում։ Բացված ցուցահանդեսը մշակութային, նաեւ քաղաքական առումով մեծ նշանակություն ունի, որովհետեւ իր նպատակն է ընդ-

...տեղեկացանք, որ հայկական ծագումով գորգը Հարավ (կովկաս) կովկասյան մակագրությամբ է ներկայացված։ Ցավոք, արդարությունը պաշտպանության կարիք է ունենում։ Անհրաժեշտ է, որ մամուլը միանա եւ պաշտպանի մեր արժեքները։ Ոչ միայն տեղական, այլ-

գանձարանի գորգերի պատկերագրքի հրատարակումը, դրանից հետո աշխարհին միշտ ասել՝ ուզում ես ընդունիր, որ սա հայկական է, ուզում ես մի ընդունիր»։ Արվեստաբանի մյուս նկատառումը ղարաբաղյան գորգերի մակագրությանն էր ուղղված, այն դրսում հասկաց-

րելու մշակութային արժեքների կողոպուտի նորօրյա փորձերին։ «Հայ մշակույթի վերաբերյալ ոտնձգությունները աշխուժանում են մեր ինքնության կայացման ճակատագրական պահին հատկապես»։ Պատմության պետական թանգարանում բացված ցուցահանդեսն ողջունեց հաստատության տնօրեն Ալֆրեդ Շահնազարյանը։ Ամիսներ առաջ նախապատրաստված այս ցուցահանդեսը նվիրված է Մայիս 28-ին։ Արվեստաբան Մանյա Ղազարյանը փաստեց, որ հայ իրականության մեջ առաջին անգամ է մամուլի կողմից նախաձեռնվում նման ցուցահանդես։ «Գուցե տարօրինակ թվա, որ մամուլը մասնակցում է նման ձեռնարկի, ասաց «Ազգի» գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը։ Լոնդոնի հայտնի Սոթբի աճուրդում նախորդ տարիների նման այս տարի էլ Վիշապագորգեր աճուրդի հանվեցին։ Ծանոթանալով աճուրդի պատկերագրքին, ցավով լեւ միջազգային մամուլում պաշտպանենք մեր արժեքները»։

Ազգային ակադեմիայի անունից ելույթ ունեցող Վլադիմիր Բարխուդարյանն էլ մեծ խորհուրդ տեսավ բացված ցուցահանդեսի մեջ։

Ուրախալի է, որ ցուցահանդեսը լայն արձագանք էր գտել։ Բազմաթիվ մտավորականների, գիտնականների, արվեստագետների մեջ ներկա էին նաեւ օտարերկրյա դիվանագիտական ներկայացուցիչներ։

Պատմաբան Հրաչիկ Սիմոնյանը ցուցահանդեսը դիտեց «մեր պատմության խեղաթյուրման եւ արվեստի գործերը յուրացնելու փորձերի դեմ վճռական պայքար մղելու համատեքստում»։ Մասնագիտական այժմ էլ բարձր գնահատեց կազմակերպվածը։ Մանյա Ղազարյանի ասելով, այսօրինակ քաղաքակրթություն ունենալով, ժամանակն է անցնել այլ քաղաքականության։ «Անհրաժեշտ է Հայաստանի պատմության թանգարանի ... վում է միմիայն իբրեւ ադրբեջանական մշակույթ։ Տիկին Ղազարյանը նշեց նաեւ, որ «Հայգորգ» ֆիրմայի նկատմամբ կառավարությունը պետք է մշակի համապատասխան վերաբերմունք, պետք է զբաղվի հայկական գորգի արտահանությամբ։ Իսկ ցուցահանդեսը արտահանելու նրա առաջարկին հուսանք, որ արձագանքներ կլինեն։

«Հայգորգի» տնօրեն Գագիկ Մելքյանը հայտնեց իր մտահոգությունը, երբ ակցիզային հարկը ԱԺ-ն չվերացնի, գորգագործությունը կանգ կառնի։ Նրա բացատրությունը բերելու համոզիչ է՝ դրսում գորգը վաճառվում է միջինը 60-70 դոլարով, Հայաստանում (նաեւ ԱՊՀ-ում)՝ հարկի պատճառով 120-140-ի վերածում։

Սպասենք արձագանքների։ Իսկ ցուցահանդեսը կարող եք այցելել ամեն օր, ժամը 10.30-16.30-ը։

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Արմեն Ջիգարխանյան. «Ես իմ ազգը ամբողջ եմ սիրում»

Երեւանում չարչրկված հարցի պատասխանը երեկ այսպես տրվեց

«Հայաստանում այսքան լրագրող կա՞», զարմացած զայրացած հարցրեց կինեմատոգրաֆիստների միության նախագահ Սերգեյ Իսրայելյանը՝ կինոյի տանը խուռն գլխի խմբված լրագրողներին դիմելով։ Ասենք թե մտավոր էլի մենք լրագրողներս չենք, այլ մեր զավակները ե՞րբ են մշակութային նման առատ լինում։ Արմեն Ջիգարխանյանի թիկնապահները հայ ծանոթ ռեժիսորներն են ու չեն թողնում, որ իրենց երկարամյա մտերմությունը ճեղքեն ու հայտնվեն կողքին։ «Իմ հայրենակիցների վրա մի՛ գոռա, Իսրայելյան», Ջիգարխանյանի մոտից բարին խռոված ձայնն է։ Կինոյի տան այս անգամ մեծ դահլիճում ասեղ գցելու տեղ չկար։ Նրա հետ հանդիպում է ատամլիսից հետո։ Սերգեյ Իսրայելյանն էլ ի՞նչ անի, կինոյի տան մեծ դահլիճի դուռը հո չի՞ փակելու։ Դե, պատկերացրեք, ինչքան հարց կլինի-կլինեն անհամ հայ լրագրողները եւ որոնցից առավել հետաքրքիրները ներկայացնենք, հետեւեք մեր առաջիկա համարներին։

Ա. Հ.

«Մարդկային ցավն» Մաքս Սիվասլյանի խցիկով

Մայիսի 25-ին Երեւանյան արվեստասերը հնարավորություն ունի ծանոթանալու լուսանկարիչ Մաքս Արշակ Սիվասլյանի աշխատանքներին։ Մարսելում ծնված Մաքսը 1972-ից ճանապարհորդում է. 1978-ից լուսանկարչական խցիկից անբաժան 1991-ին ստեղծում է «Հայաստանն իմ ընտրած երկիրն է» լուսանկարչական շարքը (սեւ-սպիտակ)։ 1992-ի ապրիլից մինչեւ 1994-ի մայիս լուսանկարում է Ղարաբաղը։ Այսօր՝ ժամը 17-ին, Կամերային թատրոնի Fe ցուցասրահում արվեստասերներին հնդկաստանյան շարքի հետ ներկայացվում է նաեւ 44 գունավոր լուսանկար Ղարաբաղյան շարքից։ Ցուցադրանքի ամբողջական խորագիրը «Մարդկային ցավ», ընդհանրացնում է հոգին եւ հայ ժողովրդի կյանքի ցավը, տառապանքը։

Ցուցահանդեսը կազմակերպել են Հայաստանի ազգային ֆիլմադարանը, Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատունը, Antares ՍՊԸ-ն, Կամերային թատրոնը։

Առնո Բաբաջանյանի հիմնադրամը կգործի նաեւ Հայաստանում

Երեկ արտասահմանյան երկրների հետ համագործակցության եւ մշակութային կապերի հայկական ընկերությունում տեղի ունեցավ Առնո Բաբաջանյան հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղի հիմնադիր ժողովը։ Ինչպես բացման խոսքում տեղեկացրեց Լավրենտի Բարսեղյանը, մասնաճյուղի բացման որոշումն ընդունվել էր փետրվարի 14-ին՝ Առնո Բաբաջանյան հիմնադրամի խորհրդի կողմից, իսկ քիչ ավելի ուշ խորհրդի նախագահությունը հայաստանյան մասնաճյուղի տնօրեն էր նշանակել Ռոբերտ Հակոբյանին։ Պրն Բարսեղյանն ընթերցեց հիմնադրամի պատվավոր նախագահ Կառո Ուզունյանի եւ նախագահ Արա Բաբաջանյանից Մոսկվայից հեռագրով ստացված ողջույնը՝ ուղղված հիմնադիր ժողովի մասնակիցներին, որից հետո մասնաճյուղի տնօրենը ներկայացրեց կազմակերպության կանոնադրությունը եւ գործունեության նպատակն ու ընդգրկուն ծրագրերը (նպաստել հանրապետության սոցիալական, կրթության, բժշկության եւ, ամենակարեւորը, մշակույթի բնագավառում առկա հիմնախնդիրների լուծմանը)։ Նա հայտնեց, որ «Արվեստ» ամսագրի առաջիկա համարն ամբողջությամբ նվիրված կլինի Առնո Բաբաջանյանին, իսկ առաջիկայում հիմնադրամը ծրագրում է անցկացնել երաժիշտ-կատարողների միջազգային մրցույթ՝ այն ավանդական դարձնելու ակնկալիքով։ Հիմնադրամի հայկական մասնաճյուղի ստեղծումը կարեւորեցին եւ այդ առիթով իրենց գոհունակությունը հայտնեցին կոմպոզիտորի բարեկամներն ու գործընկերները՝ Էդվարդ Միրզոյանը, Ռոբերտ Ամիրխանյանը, Ալեքսանդր Հարությունյանը, Սվետլանա Նավասարդյանը։ Ընտրվեց Առնո Բաբաջանյան հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղի վարչությունը՝ Ղազարոս Սարյանի գլխավորությամբ։ Կատարվեցին Առնո Բաբաջանյանի ստեղծագործություններից։

Լ. Պ.

Հուշաքար Միհր Մկրտչյանին

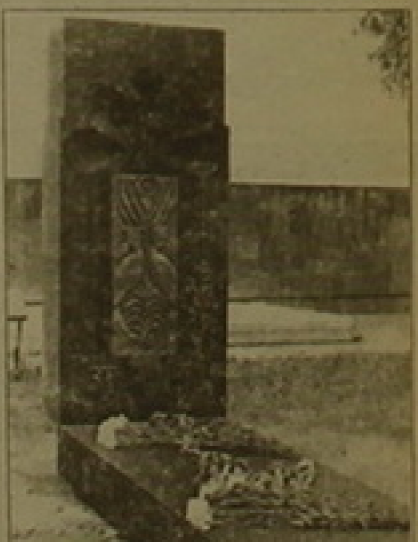

Նա հուշարձանն իր կառուցեց կինոյի ու թատրոնի դերերով։ Հուշարձան՝ դերասանական արվեստի մնայուն էջ դառնալու համար։ Երեկ պանթեոնում նրա շիրիմին քարե հուշարձան դրեցին սույն։

Նիկոլ Աղաբաբյանի երկրորդ լույսի գույնը

Լույսի գույնը նրա նկարներից մեկի անվանումն է։ Դեռ երկու տարի առաջ, երբ Քոչարի տուն-թանգարանում բացվեց նրա անհատական ցուցահանդեսը, «Լույսի գույնը» առաջին անգամ ցուցադրվեց եւ խոսք խոսքի ասելով, թելադրեց ողջ ցուցադրանքի վերնագիրը։ Երեկ նկարչի տանը բացված թվով յոթերորդ անհատական ցուցահանդեսը Նիկոլ Աղաբաբյանը համարեց նախորդների շարունակությունը, մանավանդ, որ 35 ցուցադրված աշխատանքների մեծ մասն առաջին անգամ է ներկայացված։ Ինքը Նիկոլը, «Լույսի գույնը» համարում է դեպի Աստված, սեր եւ ներդաշնակություն տանող ճանապարհ։ Առաջին ցուցահանդեսը բացվել է դեռ 1986-ին, իր հայրենի Նոյեմբերյանում, հետո Շուշիում, Ստեփանակերտում, Երեւանում, Հալեպում...

Նկարչության մեջ նրան հետաքրքրում են բացարձակ գույնի խնդիրները։ «Ես աշխարհը ճանաչում եմ նկարչությամբ եւ ցանկանում եմ, որ իմ չգտած գույները ճանաչեն նաեւ ուրիշները», ասում է Նիկոլ Աղաբաբյանը։

Բաբաջանյան մրցույթն ավարտվեց

Սայաթ-Նովայի երաժշտական դպրոցում երեկ ավարտվեց պատանի դաշնակահարների Բաբաջանյան հանրապետական 4-րդ մրցույթի երկրորդ փուլը։ Մրցույթին մասնակցում էին 95-ի դեկտեմբերին կայացած առաջին փուլի արդյունքում ընտրված 39 հաղթողները Երեւանի, Կապանի, Արտաշատի, Գյումրիի, Էջմիածնի, Արմավիրի, Գավառի, Ստեփանակերտի, Դիլիջանի, Աբովյանի, Վանաձորի երաժշտական դպրոցներից։ Պատանի դաշնակահարների տեխնիկական եւ կատարողական արվեստը բարձր գնահատվեց։

Ա. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջնության վարագույրն իջեցվեց

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀՀ բարձրագույն խմբի 1995-96 թթ. առաջնություն
«ՓՅՈՒՆԻԿ»—«ՑԵՄԵՆՏ»՝ 2-1 (0-0)

«ՓՅՈՒՆԻԿ» – Արմեն Ավագյան, Արթուր Մկրտչյան, Վարդան Խաչատրյան, Սարգիս Հովսեփյան, Տիգրան Մկրտչյան (Անդրանիկ Ջանազանյան, 66), Արամայիս Տոնոյան (Հայկ Սարգսյան, 62), Վարդան Մինասյան, Վարազդատ Ավետիսյան, Արմեն Ավետիսյան, Համլետ Մխիթարյան, Արմեն Սանամյան (Սեյրան Պողոսյան, 46):

«ՑԵՄԵՆՏ» – Աշոտ Ղադամյան, Արամ Հայրապետյան (Արա Սարգսյան, 92), Ղազար Մարգարյան (Եսայի Ջաստյան, 84), Աբրահամ Աբրահամյան, Շիրակ Սաֆիկյան, Նորիկ Հոխոյան, Կարեն Ասատրյան, Արմենակ Աբրահամյան, Սերգեյ Հայրբաբամյան, Անուշավան Փահլեւանյան, Հովհաննես Թումբարյան (Արմեն Գրիգորյան, 69):

Գնդակները խփեցին՝ Վարազդատ Ավետիսյան («Փյունիկ», 75), Կարեն Ասատրյան («Ցեմենտ», 83), Անդրանիկ Ջանազանյան («Փյունիկ», 84):

Չնայած երեկվա անձրեւային եղանակին եւ այն հանգամանքին, որ «Փյունիկն» ու «Ցեմենտը» առաջնության վերջին խաղում մարզական առումով այլեւս որեւէ նշանակություն չէին հետապնդում, այնուամենայնիվ նրանց հանդիպումը շատ լարված եւ դինամիկ ստացվեց: Հատկապես առաջին կեսում «Փյունիկը» զգալի տարածքային առավելություն ուներ, եւ գրեթե գնդակը չէր հեռանում մրցակցի կիսադաշտից: «Ցեմենտը» պաշտպանվում էր մասնատորեն եւ պահեր էր որսում կտրուկ հակագրոհների համար: Մինչեւ ընդմիջում արդյունքի համենայն «Փյունիկի» հիմնավոր ջանքերը ոչինչ չտվեցին: Երկրորդ կեսում «Ցեմենտն» սկսեց համարձակ գործել, եւ խաղն ավելի հետաքրքիր բնույթ ստացավ: Հատկապես ակտիվ էր գործում «Ցեմենտի» հարձակվող Շիրակ Սաֆիկյանը: Այնուամենայնիվ, հանրապետության չեմպիոնը դրության տերն էր: Վերջապես դաշտի տերերին 75-րդ րոպեին հաջողվեց բացել հաշիվը: Այն ընկավ Վարազդատ Ավետիսյանը: Սակայն դրանից հետո «Ցեմենտը» մեծ ուժերով նետվեց առաջ, եւ 83-րդ րոպեին Կարեն Ասատրյանը հեռու տարածությունից դառնալ եւ դրա համար ոսկե հիմնեն ունեն: Սակայն վերջին տարեում մի քանի անհաջող եղույթները և չէ դարձին բոլոր հնարավորությունները: Այնուամենայնիվ, «Ցեմենտը» հերթական անգամ ապացուցեց, որ այսօր ամրակուռ

ըեշտակի հարվածով գեղեցիկ գոլի հեղինակ դարձավ: Մեկ րոպե անց նրա օրինակին հետեւեց փյունիկցի Անդրանիկ Ջանազանյանը, որը վարպետորեն եզրափակեց գրոհը՝ նույնպես դառնալով շատ սիրուն գոլի հեղինակ: «Փյունիկը» դժվարին հաղթանակ տարավ, որը նրան ոչինչ չտվեց, պարզապես առաջնության վերջնական ցուցանիշները ավելի պատկառելի տեսք ստացան: Սակայն խաղը զավաքի եզրափակիչ հանդիպումից առաջ տակտիկական մտահղացումների փորձարկման լավ հնարավորություն էր: Անկախ այն բանից, որ «Ցեմենտը» զիջեց, սակայն լավ տպավորություն թողեց: Թիմն առաջնությունը եզրափակեց պատվավոր 4-րդ տեղով: Ինչ խոսք, «Ցեմենտը» կարող էր նաեւ մրցանակակիր թիմ է եւ կարող է լուրջ նշանակներ հետապնդել:

Առաջնության վարագույրն իջեցվեց: Թիմերը կարճատեւ հանգստից հետո կվերսկսեն նախապատրաստվել հերթական առաջնությանը, իսկ երեք ակումբներ «Փյունիկը», «Շիրակը» եւ «Կոտայքը» նաեւ եվրոպական ակումբային մրցաշարերին: Ազգային հավաքականի համար աշխատում 1998 թ. աշխարհի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարի հանդիպումներն են: Հիշեցնենք, որ մայիսի 30-ին Հայաստանի հավաքականը մեկնում է Ֆրանսիա, որտեղ հունիսի 5-ին, ընկերական խաղում, ուժերը չափելու է Եվրոպայի առաջնության նախապատրաստվող Ֆրանսիայի հավաքականի հետ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 1995-96 ԹԹ. ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԽՄԲԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՂՅՈՒՍԱԿԸ

ԹԻՄԵՐ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ	ՍԵՓԱԿԱՆ ԴԱՇՏ Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ	ՄՐՑԱԿՑԻ ԴԱՇՏ Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «ՓՅՈՒՆԻԿ» (ԵՐԵՎԱՆ)	22	19	3	0	71-14	60	11	10	1	0	38-5	31	11	9	2	0	33-9	29
2. «ՇԻՐԱԿ» (ԳՅՈՒՄՐԻ)	22	16	3	3	67-23	51	11	9	1	1	38-8	28	11	7	2	2	29-15	23
3. «ԵՐԵՎԱՆ» (ԵՐԵՎԱՆ)	22	13	5	4	43-24	44	11	7	3	1	24-9	24	11	6	2	3	19-15	20
4. «ՑԵՄԵՆՏ» (ԱՐԱՐԱՏ)	22	12	3	7	57-33	39	11	8	1	2	35-12	25	11	4	2	5	22-21	14
5. «ԱՐԱՐԱՏ» (ԵՐԵՎԱՆ)	22	12	3	7	58-28	39	11	6	2	3	32-16	20	11	6	1	4	26-12	19
6. «ԿՈՏԱՅՔ» (ԱԲՈՎՅԱՆ)	22	11	3	8	31-33	36	11	5	3	3	19-17	18	11	6	0	5	12-16	18
7. «ՂԱՐԱԲԱՂ» (ԵՐԵՎԱՆ)	22	8	5	9	29-28	29	11	5	2	4	16-12	17	11	3	3	5	13-16	12
8. «ՎԱՆ» (ԵՐԵՎԱՆ)	22	7	3	12	42-42	24	11	5	1	5	29-21	16	11	2	2	7	13-21	8
9. ՀՄՄ (ԵՐԵՎԱՆ)	22	6	3	13	30-52	21	11	4	2	5	17-20	14	11	2	1	8	13-32	7
10. «ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ» (ԳՈՐԻՍ)	22	5	2	15	26-60	17	11	2	1	8	16-27	7	11	3	1	7	10-33	10
11. «ԱՐԱԳԱԾ» (ԳՅՈՒՄՐԻ)	22	4	3	15	35-89	15	11	4	1	6	24-32	13	11	0	2	9	11-57	2
12. «ԱՅՆԱՎՈՒՐ» (ՆՈՅԵՄԲԵՐ)	22	0	2	20	19-82	2	11	0	1	10	11-30	1	11	0	1	10	8-52	1

Յանակիսը Հունաստանի բասկետբոլի «դինոզավր»

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԻՐՅԱՆ

Նա ծնվել է հունվարի 1-ին: Այսօր 37-ամյա Պանայոտիս Յանակիսը եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում «Պանաթինայկոսի» հաղթանակից հետո խորհրդանշում է Հունաստանի մարտական ոգին: «Ես հպարտ եմ Հունաստանի բասկետբոլն այս մակարդակին հասցնելու գործի համար: 1987-ից առաջ բասկետբոլը Հունաստանում շատ մեծ մարզաձեւ չէր համարվում: Այսօր ուզում եմ, որ մեր երկրի սերը բասկետբոլի հանդեպ տարածվի նաեւ ամբողջ Եվրոպայում», ասում է Յանակիսը: Յաղանդավոր բասկետբոլիստն իր պրոֆեսիոնալ կարիերան սկսել է առաջին դիվիզիոնում 1974 թ.: Այն ժամանակ Յանակիսը չգիտեր, որ 22 տարի անց «Պանաթինայկոսի» կազմում դառնալու է եվրոպայի չեմպիոն: Այստիսի երկարակեցություն բասկետբոլում շատ հազվադեպ է հանդիպում: Յանակիսն այսօր եվրոպայի ռեկորդակիրն է՝ իր երկրի հավաքականում անցկացրած խաղերի քանակով: 1976 թ.-ից ի վեր Պանայոտիս Յանա-

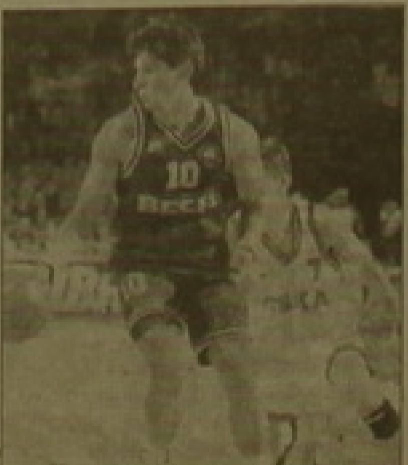

կիսը 330 անգամ կրել է Հունաստանի հավաքականի համազգեստը: Նա նաեւ չորս թիմերի եզրափակիչի՝ Final Four-ի ռեկորդակիրն է: Յանակիսը երեք անգամ Սալոնիկի «Արիս» թիմի եւ երկու անգամ «Պանաթինայկոսի» հետ մասնակցել է Final Four-ի եզրափակիչ հանդիպումներին: «Բասկետբոլը շատ եմ սիրում, եւ ինձ համար դժվար է նրան հրաժեշտ տալը, առավել եւս եվրոպայի այս տիտղոսից հետո», ասում է Յանակիսը եւ երկար կյանք խոստանում պրոֆեսիոնալ բասկետբոլում: Բայց Պանայոտիս Յանակիսի մկաններն աստիճանաբար հոգնում են: Այսպես, Չեմպիոնների գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչում Մոսկվայի ԲԿՄՍ-ի հետ խաղին նա մասնակցեց միայն 11 րոպե: Այս «դինոզավրը» Հունաստանի քաղաքացին է. «Աղյուսայի համար մտածելու դեռ ժամանակ ունեմ»: Մինչ այդ խաղը չի սպասում: Անցնում Ալկանտայի օլիմպիական խաղերն են: Աթենքից 100 տարի առաջ կրում հունաստանի այս «դինոզավրին» սպասում են: «Հելլադա, Հելլադա» (Հունաստան, Հունաստան), վերամիավորումը մոտ է»:

ԵՐԵՎԱՆ-96

Օլիմպիական հայտերի թիվը հասավ 77-ի

Ֆրանսիան դարձավ 77-րդ երկիրը, որը հաստատեց իր մասնակցությունը շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադային: Երեկ Երեւան ուղարկած հայտերում Հայաստան գալու իրենց պատրաստակամության մասին հայտնեցին նաեւ Նիգերիան եւ Հոլանդիան:

Գ. Հ.

ՀՀ վարչապետը ծանոթանում է Երեւան-96-ի նախապատրաստական աշխատանքներին

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՄԱՅԻՍԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանը լայն թափով նախապատրաստվում է առաջիկա սեպտեմբերին Երեւանում կայանալիք շախմատի համաշխարհային 32-րդ օլիմպիադային: Վերանորոգման մեծ աշխատանքներ են տարվում մայրաքաղաքի հյուր ընդունող... Այսօր ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն առնչվող, սպասարկումների եւ զբոսաշրջիկության նախարար Վահան Մելքոնյանի, քաղաքաշինության նախարար Ֆելիքս Փիրումյանի, կապի նախարար Գրիգոր Պողոսյանի, Երեւանի քաղաքապետ Վանոս Մելքոնյանի, պաշտոնատար այլ անձանց ուղեկցությամբ այցելեց մայրաքաղաքի երեք «Էրեբունի», «Արմենիա-2», «Անի» հյուրանոցները, ծանոթացավ վերանորոգման աշխատանքների ընթացքին:

Ինչպես նշեց վարչապետը, հյուրանոցներում սպասարկումը պետք է հրականացվի միջազգային չափանիշներին համապատասխան: Մասնավորապես, պետք է վերացվեն խորհրդային ժամանակներին բնորոշ հասկացությունները, դրանցում օրեւանցը հնարավորություն պետք է տալի բոլորին, այդ թվում երեւանցիներին:

Այցելությունից հետո վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի մոտ տեղի ունեցավ խորհրդակցություն, որտեղ քննարկվեցին օլիմպիադայի նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքը, համապատասխան նախարարությունների ղեկավարները եւ օլիմպիադայի կազմկոմիտեի նախագահ Վանիկ Զախարյանը ինֆորմացիա տվեցին կատարված աշխատանքի եւ հետագա անելիքների մասին:

Հայ բռնցքամարտիկները Ակրոպոլիսի գավաթում

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 24-ին բռնցքամարտի Հայաստանի ազգային հավաքականը մեկնեց Հունաստան մասնակցելու Ակրոպոլիսի գավաթի խաղարկությանը: Ազգային հավաքականի կազմում ընդգրկված են Նշան Մունչյանը (48 կգ), Լեւոնիկ Պապոյանը (51 կգ), Արթուր Գեւորգյանը (57 կգ), Մելսակ Ղազարյանը (60 կգ) եւ Հայկ Հակոբյանը (67 կգ): Տեղեկացնենք, այս մասին «Նոյյան տապան» լրատվական գործակալությանը, ՀՀ Սպորտվարչության եւ Ազգային օլիմպիական կոմիտեի լրատվական կենտրոնից նշեցին, որ մրցաշարի ավարտից հետո հայ մարզիկները Հունաստանում կանցկացնեն մեկշաբաթյա համատեղ ուսումնամարզական հավաք:

Ինքնասպանության փորձը չստացվեց

Ամերիկացի արագավազորդ Դարել Ռոբինսոնը, որը Սիեթլ քաղաքում դարձել էր 400 մ վազքի աշխարհի ռեկորդակիր, փորձեց ինքնասպան լինել: Նա դրա համար խմեց անտիֆրիզ: Մեկ շաբաթ գիտակցությունը կորցրած մնալով, այնուամենայնիվ Ռոբինսոնը փրկվեց մահից: 1989 թ. Դարել Ռոբինսոնը լքել էր թեթեւ ատլետիկան: Նա իր բախտը փորձեց ամերիկյան ֆուտբոլում եւ մի քանի այլ արհեստներում: Բայց ամեն ինչ անհաջող եղավ: 33-ամյա Դարել Ռոբինսոնը երկու տարուց ի վեր գործազուրկ էր: Գործ գտնելու նրա փորձերը հաջողություն չէին բերել: Եւ սա աշխարհի ամենահարուստ երկրում:

41-ամյա Մարիո Քեմպեսն ուզում է «մահանալ» ֆուտբոլում

1978 թ. աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ եւ աշխարհի չեմպիոն արգենտինացի Մարիո Քեմպեսը նոր պայմանագիր է կնքել Ջակարտայի (Ինդոնեզիա) «Պելիտա Ջայա» թիմի հետ: 41-ամյա Մարիո Քեմպեսն ուզում է «մահանալ» ֆուտբոլում:

Բաժանորդագրություն

Աշխարհահռչակ «ԼԱՌՈՒՍ» հանրագիտարանը՝ հայ մանուկներին

«Փյունիկ» հրատարակչատունը առաջին անգամ հայերեն լույս է ընծայում Լառուսի մանկական «Իմ առաջին հանրագիտարանը» (96 գունավոր էջ, չափը՝ 25X30 սմ):

Այս շքեղ պատկերազարդ գիրքը լույս է տեսել տարբեր երկրներում շուրջ յոթանասուն լեզուներով: Բաժանորդագրության ժամկետը՝ ապրիլի 15-ից հուլիսի 15-ը, գինը՝ 4000 դ: Բաժանորդագրությունը կատարվում է «Փյունիկ» հրատարակչատան գրասենյակում՝ Երեւան, Հանրապետության (նախկին Ալավերդյան) փ. 73, հեռ՝ 52-67-61, 56-27-47, ինչպես նաեւ թիվ 1, 2 եւ «Հեքիաթ» գրախանութում: Հանրագիտարանը բաժանորդներին կհանձնվի 1996 թ. օգոստոսի 15-ից 30-ը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա իրադարձություն

ՀՐԹԱՆ

Չեչնիայի պատերազմը շուտով կավարտվի՞

Մեծերը էլ !

Դոսգիմի ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցչության ղեկավար Թիմ Գուլդիմանն էլ 1 հինգշաբթի օրը հաստատել նախագահներ Ելցինի եւ Յանդարբիեւի հանդիպման մասին լուրը. «Վստահորեն կարելի է ասել, որ այդ հանդիպումը տեղի կունենա: Դա առաջին քայլն է, եւ ես դեռեւս չեմ կարող ասել, թե արդյունքում ինչ կլինի: Սակայն ինձ թվում է, թե այժմ 2 կողմն էլ Չեչնիայի խաղաղության խաղաղ ճանապարհով լուծման քաղաքական կամք են ցուցաբերում», ասել է Գուլդիմանը: Նա, ինչպես նաեւ հինգշաբթի օրվա «Վաշինգտոն փոստ» հայտնել են, որ Մոսկվայում այն հարցերն են միայն քննարկվելու, որոնք դիտարկվել են անցյալ ամսվա ռուսաստանյան ու չեչենական զինվորական հրամանատարների կողմից. կրակի դադարեցում, չեչեն զինյալների զինաթափում, ռուսաստանյան զորքերի դուրսբերում Չեչնիայից: Հիշեցնենք, որ 95 թվականի հունիսի 30-ին կողմերի միջեւ համաձայնագիր էր ստորագրվել խաղաղ կարգավորման հիմնական սկզբունքների մասին: «Վաշինգտոն փոստ» տեսաբանի կարծիքով Ելցինի եւ Յանդարբիեւի բանակցությունների ընթացքում այնուհետ քաղաքական հարցեր, ինչպիսին, օրինակ, Չեչնիայի լրիվ անկախության հարցն է, չեն քննարկվելու: Չեչենները համոզված են, որ այժմ բանակցություններ վարելու համար ամենաբարենպաստ պահն է, քանի որ ընտրություններից առաջ նախագահ Ելցինը կարող է նաեւ զիջումների գնալ: Առաջ նա, օրինակ, կտրականապես հրաժարվում էր անգամ սեղան մեջ մտնել Ջոհար Դուդաեւի հետ, իսկ այժմ, ընտրություններից առաջ դրսեւորում է ջանքեր զորացրել, որ պատերազմը Չեչնիայում դադարեցվի: Ամերիկյան թերթը ընդգծում է, որ բանակցությունների սկսվելու փաստն իսկ Ռուսաստանի նախագահին ընտրողների ձայներ կարող է բերել: Հետաքրքիրն այն է, որ Բորիս Ելցինը առաջներում պնդում էր, որ եթե չեչենական պատերազմը չավարտվի, ինքն անդրդվելի չի կանգնի ընտրություններին եւ խոստացել էր պատերազմն ավարտել մինչեւ ընտրությունների սկիզբը: Երբ դա նրան հաջողվի, ապա նա կատարած կլինի իր նախընտրական բոլոր խոստումները եւ վերընտրվելու լավ հնարավորություններ կունենա: Անհնարին էլ պատահական չէ, որ Ռուսաստանի հետ բանակցությունները սկսելու իր պատրաստակամության մասին Զելիմխան Յանդարբիեւը հայտնել էր չորեքշաբթի օրը, երբ ռուսաստանյան զորքերը վճռական գրոհ էին սկսել չեչենական Բամուտ ավանի մերձակայքում գտնվող խորհրդային նախկին ատոմային հրթիռակայանի վրա, որն անառիկ էր համարվում: Այդ կայանի հրթիռների համար փորված հորանները կապված են գետնուղիներով, ինչը շատ է դժվարեցնում կայանի ամրությունների գրավումը: Ռուսները մինչ այժմ 6 անգամ կարողացել էին մտնել Բամուտ, սակայն միշտ էլ դուրս էին շպրտվել ամրություններում թաքնված չեչեն զինյալների կողմից: Սակայն այս անգամ, թվում է, թե ռուսաստանյան զորքերը վերջնականապես են լուծել Բամուտի խնդիրը: Բամուտի մոտակայքում գտնվող արեւմտյան թղթակիցները հայտնում են, որ ռուսաստանյան զորքերը Չեչնիայի մյուս շրջաններից նետվել են Բամուտ եւ զորքերի ու զինտեխնիկայի շատ մեծ կենտրոնացում է ստեղծվել այդ ճակատում: Ինգուշեթիայի սահմանի մոտ գտնվող Բամուտը ռազմավարական մեծ նշանակություն ունի եւ չեչեն զինյալների վերջին եւ ամենակարեւոր հենակայանն է: Սակայն մի հանգամանք էլ կա, որ ռուսների համար շատ կարեւոր է դարձնում չեչենական զորքերի Բամուտի խմբավորման ջախջախումը: Ինչպես վկայում է ուրբաթ օրվա Сегодня թերթը, չեչենական ամենաանհաշտ հրամանատարները հենց Բամուտի ջոկատների ղեկավարներն են, որոնք կտրականապես դեմ են հաշտություն կնքելուն, մինչեւ Չեչնիան չանկախանա: Այնպես որ Բամուտի ջոկատների ջախջախումը կամ գոնե դրանց ուժեղ թուլացումը կարող է օգնել բանակցություններին: Եվ երեւի այդ է պատճառը, որ ռուսաստանյան զորքերն այս անգամ այնպես արեցին, որ շատ քիչ չեչեն զինյալներ կարողացան դուրս պրծնել շրջապատումից:

Անեն ինչ, ուրեմն, խոսում է այն մասին, որ Չեչնիայում խաղաղության կամ գոնե հրադադարի հաստատումը հնարավոր է դարձել:

Մինչեւ Ռուսաստանի նախագահական ընտրությունների արդյունքների հայտնի դառնալը գոնե:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ԿԻՊՐՈՍ

Ակնկալվում է Քլերիդես-Դենքթաշ հանդիպում ԱՄՆ-ում

ԱՆԿԱՐԱ, 24 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մինչ ուղղակարգում են Թուրքիայի եւ Հունաստանի հարաբերություններում առկա հարցերը, նոր զարգացումներ են տեղի ունենում կիպրական հարցում: Ըստ «Ժամանակ» օրաթերթի, հաղորդվում է, որ հունիսի 11-ին տեղի է ունենալու ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի եւ Հյուսիսային Կիպրոսի թուրքական հանրապետության նախագահ Ռաուֆ Դենքթաշի չծրագրված հանդիպում: Այս հանդիպումը կկայանա Սաամ քաղում կամ Ժնեւում: Կիպրոսի Հանրապետության նախագահ Գլաֆկոս Քլերիդեսը հունիսի 11-ին մեկնելու է ԱՄՆ, որ տեղի ունենալիք նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ: Քաղաքական դիտորդների կարծիքով հավանական է, որ ԱՄՆ-ում կայանա Դենքթաշ-Քլերիդես չծրագրված հանդիպում:

Իսկ ահա, Լոնդոնից հաղորդվել է, թե Անգլիան կիպրական հարցով հատուկ դեսպան է նշանակել Դեյվիդ Հաննեյին: Այս առթիվ Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Մալքոմ Ռիֆքինդը հայտարարել է, թե այս նախաձեռնությունը զուգադիպում է այն ժամանակաշրջանին, երբ ուղղակարգում է եվրամիության Կիպրոսի Հանրապետության անդամակցության հարցը: Ըստ նրա, դա դժվար իրագործելի է, նկատի ունենալով, որ կիպրական հարցը տակավին լուծված չէ, եւ Կիպրոսի մեկ մասը շարունակում է բռնագրավված մնալ:

Գեներալ Կորժակովին տրվում են լիազորություններ, որոնք նա արդեն ուներ

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ: ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինը մի շարք նոր հրամանագրեր է ստորագրել, որոնցից մեկով, մասնավորապես, նրա պահակազորի ղեկավար Կորժակովը դառնում է նախագահի առաջին օգնական, Վիկտոր Իլյուշինի հետ համահավասար: Հրամանագիրը միաժամանակ Կորժակովին լայն ինքնուրույն իրավունքներ է տալիս. առանց հատուկ թույլտվության ռազմական սարքավորումներ ձեռք բերելու, նախագահի անվտանգության ապահովման համար անհրաժեշտ զենք, զինամթերք ու սարքավորումներ ներկրելու եւ արտահանելու: Այսուհետեւ նա կարող է նաեւ խմբագրական-հրատարակչական աշխատանքներ կազմակերպել, ինչպես նաեւ փոխգործակցել լրատվության միջոցների հետ: Ընդհանուր առմամբ Կորժակովին թույլատրվում է, ինչպես նշվում է հրամանագրում, «միջոցներ ձեռնարկել նախագահի վարկը պաշտպանելու համար»:

Կորժակովի մամուլի քարտուղար Անդրեյ Օրեխովը հերքեց այն լուրը, թե այս հրամանագիրը նոր լիազորություններով է օժտում Կորժակովին: Խոսնակի կարծիքով, այն ընդամենը հաստատագրել է արդեն իսկ գոյություն ունեցող կարգավիճակը:

Վրացիները զոհ են իրենց ժողովրդավարությունից

ԹԲԻԼԻՍԻ, 24 ՄԱՅԻՍ, ՓԱՍՏ-CP: Եվրոպական հանձնաժողովն առաջին անգամ եվրոպաչափերի ծրագրով ուսումնասիրություններ է անցկացրել նաեւ Վրաստանում: Հարցման է ենթարկվել 1500 քաղաքացի: Հարցման արդյունքներով, ի տարբերություն ԱՊՀ մյուս երկրների, Վրաստանի բնակչության մեծամասնությունը բավարարված է երկրում հաստատված ժողովրդավարությամբ, մարդու իրավունքների պաշտպանության եւ շուկայական տնտեսության իրավիճակով: Սակայն նրանց մեծ մասը դժգոհ է համարում երկրում ընթացող բարեփոխումների բախտը: Վրաստանում, մյուս երկրների համեմատ, նաեւ ամենացածր թվով մարդիկ են գրանցվել, որոնք գտնում են, թե իրենց նյութական վիճակն առաջիկայում վատանալու է 9 տոկոս:

ԱՅԱՔՍ

ԱՎԻԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԱՃԱՌՔ

Դնեպրոպետրովսկ, Արխանգելսկ, Սիմֆերոպոլ, Վոլգոգրադ, Ստավրոպոլ, Օրենբուրգ, Մինվոդի, Խարկով, Օդեսա, Լվով, Կազան, Մինսկ, Նալչիկ, Չիմկենտ, Թբիլիսի, Կրասնոդար, Զապորոժիե, Չելյաբինսկ, Վլադիկավկազ, Թուրքմենբաշի, Կամո-Վոլգոգրադ, Սանկտ Պետերբուրգ, Եկատերինբուրգ, Նովոսիբիրսկ, Կուստանայ, Ռոստով, Ալմաթի, Մոսկվա, Պերմ, Սոչի, Կիեւ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ՉՎԵՐԹԵՐ

Բեյրութ, Դուբայ, Հալեպ, Փարիզ, Աթենք, Թեհրան, Լառնակա (Կիպրոս) ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ, ՍՈՖԻԱ

ԱՅՑԵԼԵՔ ԱՇԽԱՐՀԻ ՑԱՆԿԱՑԱԾ ՆԵՏԻ

ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43Ա. 536944. 524564

Ազգ օրաթերթի համակարգչային ծառայությունը կարող է պատվիրել

Գովազդների
Բրոշյուրների
Լոգոտիպերի
Անցաթղթերի
Կնիքների
Բլանկների
Հրավիրատոմսերի
Ֆիրմային ոճի
Օրացույցների
Այցետոմսերի
Բուկլետների
Գրերի
ձեւավորում

Աշխատանքները կկատարվեն Apple Macintosh, LaserMaster 1200 համակարգով

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը տեղեկացնում է, որ հանրակրթական դպրոցներում սկսվել եւ շարունակվում է 1996-97 ուս. տարվա համար գործածման երաշխավորված եւ հրատարակման ներկայացված հիմնական դասագրքերի բաժանորդագրությունը: Այս տարի տպագրվելիք 62 անուն դասագրքերը աշակերտին կհասնեն միմիայն բաժանորդագրության կարգով: Բաժանորդագրությունն իրականացվում է հանրակրթական դպրոցների գրադարաններում:

ՇՏԱՊԵՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵԼ

Galeri ֆիրման առաջարկում է MUZAFFER

Նոր արտադրության ՓՈՒՌ Ջերմաստիճանի կարգավորումով

KUMTEL

Յուրահատուկ գնում ֆիրմայի գներով

Վաճառքի մենաշնորհը պատկանում է GALERI MUZAFFER-ին

ԹՈՒՐՔԻԱ, ՌԻԶԵ, ԿԱԶԻՄ ԿԱՐԱԲԵՔԻՐ ՓՈՂ. 9
Հեռ.՝ (0464) 217 13 62
217 28 92
Ֆաքս՝ (0464) 217 28 93

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաջարկի եւ պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65, Պատվեր 69149, Տպաքանակ 2100 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 24. 05. 1996 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@